

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA 2021

SAPIENTIA EMTE – CSÍKSZEREDAI KAR

Barátságok és baráti társaságok a csíkpálfalvi fiatalok közösségében

Hallgató: Szasz Zsuzsanna–Szociológia szak, III. év

Témavezető: dr. Sólyom Andrea–Társadalomtudományi Tanszék

Csíkszereda

2021. április 18.

Tartalomjegyzék

Kivonat.....	3
1. Bevezetés.....	4
2. Tematizáció	6
3. Szakirodalmi vonatkozások.....	8
4. A kutatás módszertana	15
5. Kutatási eredmények bemutatása és tárgyalása	21
5.1. Koronavírus előtti barátságok és baráti társaságok a 17-25 évesek közösségében (2019)	22
5.1.1 Kapcsolatteremtés és kapcsolattartás	22
5.1.2. Találkozási pontok	26
5.1.3. Közös programszervezés és közösségi folyamatok	28
5.1.4. Jövőbeli elvárások, tervek és célok.....	30
5.2 Koronavírus alatti barátságok és baráti társaságok a 17-25 évesek közösségében (2020, karantén utáni időszak és 2021, éjszakai kijárási tilalmak időszaka).....	32
5.2.1 Kapcsolatteremtés és kapcsolattartás	32
5.2.2. Találkozási pontok	33
5.2.3. Közös programszervezés és közösségi folyamatok	34
5.2.4. Jövőbeli elvárások, tervek és célok.....	34
6. Következtetések	35
7. Irodalomjegyzék.....	37
8. Függelékek	41

Kivonat

Egy nagy számban magyarok lakta területen könnyedén kialakulhat több baráti társaság, anélkül, hogy nyelvi korlátokba ütközne. A felgyorsult kommunikációs- és mobilitási lehetőségek lehetővé tették a gyakori kapcsolattartást, mind személyes, mind online felületen. A területi korlátok minimalizálódtak, a városhoz közeli lét befolyással lehet a helyi fiatalok szórakozási, kikapcsolódási szokásaira.

Kutatásom célja bemutatni a különböző érdekek és célok mentén szerveződött csíkpálfalvi baráti társaságokat, amelyek csupán Csíkszeredától 5km-re elhelyezkedő, felgyorsult és modernizált faluban jöttek létre. Elemzem a helyi fiatalok találkozási pontjait, emberközi kapcsolatait, társulási típusainak fontosságát is. Továbbá tárgyalom az általuk szervezett közös programok fenntarthatóságát és szervezési módját. A város közelségéből adódóan fontos szempont, hogy a hagyományos rurális térségre jellemző, fiatalok által látogatott szórakozási lehetőségek mellett ezen baráti társaságok hogyan viszonyulnak az urbánus tér nyújtotta közös tevékenységekhez.

Pálfalván nem sok előzetes vizsgálat készült, így arra törekedtem, hogy minél részletesebb információkat kapjak a helybéli fiatalok barátkozási szokásairól és mindennapjairól. Kutatásom alapját 21 tematikus kvalitatív interjú képezi, melyet olyan helybéli nagyserdülőkkel és fiatal felnőttekkel készítettem, akik 17-25 év közöttiek. 9 db interjút 2019 őszén készítettem el, míg az interjúk többi részét egy évvel később (2020 őszén és 2021 tavaszán), így viszonyítási alapot kapva: mi változott egy év alatt a baráti társaságokban, hogyan hatott a koronavírus a barátságokra. A kapott információkat fenomenológiai jelentéskondenzációval dolgoztam fel.

1. Bevezetés

Kutatásom fő témája a csíkpálfalvi fiatalok körében kialakult baráti társaságok. A baráti társaságok működését, a kapcsolattartás mikéntjét és gyakoriságát, a közös programokat és az adott baráti társaságra vonatkozó jövőbeli céljaikat vizsgálom. A kutatásom a csíkpálfalvi fiatalokkal 2019-ben, 2020-ban és 2021-ben rögzített interjúk alapján készült. A kutatásom kiindulási pontja egy szemináriumi feladat, amely lehetőséget nyújtott arra, hogy elmerüljek a témában, azonban úgy gondolom, hogy ahhoz, hogy kellőképp árnyalt információkat kapjak a helyi baráti társaságok dinamikájáról elengedhetetlen volt ezen bővítés, így nem csupán az idő adta lehetséges változások tárulkoztak fel előttem, hanem a koronavírus okozta módosulások is.

Kutatásom helyszíne Csíkpálfalva (továbbiakban Pálfalva). Terület és lakosság szempontjából nem számít nagy falunak, az utolsó népszámlálási adatok alapján (2011-es népszámlálás) népessége 605 fő, melyből 575 magyar lakos, területe nem éri el az 50 km²-et.¹ A Közép-Csíki-medence keleti peremén található, Csíksomlyótól északra, Csíkdelne és Csíkcsomortán szomszédságában. Csíkszereda szomszédságában helyezkedik el, a várostól csupán 5 km-re található. Községközpontként működik, közigazgatásilag hozzátartozik Csíkdelne és Csíkcsomortán. A község összlakossága nem éri el a 2000 fős lakosságot. A legrégebbi fennmaradt említés Pálfalváról 1567-ből származik, egy adóösszeírásban jelenik meg a falu neve.² Többnyire magyar keresztények által lakott terület, 1722 személy vallja magát katolikusnak a községben. A román lakosság nem számottevő, csupán 30 román lakosa van a falunak.³

Egy nagy számban magyarok által lakott területen könnyedén kialakulhat több baráti társaság, anélkül, hogy nyelvi korlátokba ütközne. Napjainkban a felgyorsult kommunikációs lehetőségek, a könnyed mobilitás lehetővé tette a gyakori kapcsolattartást, mind személyes, mind pedig online felületen, így a területi korlátok is minimalizálódtak. Természetesen az nem egy új dolog, hogy egy adott településen több baráti társaság van, és az sem számít újdonságnak, hogy a baráti társaságok különböző módokon interakciókba lépnek egymással. Azonban úgy gondolom,

¹ Nemzeti Statisztikai Intézet. [Populația stabilă pe județe, municipii, orașe și localități componente la RPL 2011.](http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/) Letöltés: 2021.04.17.

² Pálfalva község. http://www.csikpalfalva-kozseg.ro/index.php?menuID=3&fbclid=IwAR0aLdyoO5RUcZujoOqK_Eh-SGRTaFhnoaU0fAeSKwh1VIA5QU4FOVvjr30 Letöltés: 2021.04.17.

³ Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján, 1852-2011. Varga E. Árpád 2002-től kiegészített adatai. http://nepszamlalas.adatbank.ro/?pg=felekezeti&id=434&fbclid=IwAR1QIH09tsWyU-xxcqqKhQACHQ6xWs850THg_532ognk_Th4BsuOFa8aKrI Letöltés: 2021.04.17.

hogy új információkkal szolgálhat a kutatás, annak tekintetében, hogy ebben az esetben egy olyan faluról van szó, amelyet nagymértékben érint a modernizáció annak köszönhetően, hogy területileg a városhoz közel helyezkedik el.

Jelen falu nem tartozik a gyakran kutatott falvakhoz, így korábban Csíkpálfalván nem történt ebben a témában vizsgálat. Újdonságnak számíthat egy ilyen jellegű kutatás, mondhatni hiánypótló is, hiszen célomnak tekintem feltérképezni, nem csupán működésüket, összetételüket, de azt is, hogy a különböző baráti társaságok milyen programokra vágnak, mi az, amit megvalósítanak falujukban. A kutatás gyakorlati jelentősége nem elhanyagolható, ugyanis kiindulópontként szolgálhat abban az esetben, ha a helyi egyesület vagy akár a polgármesteri hivatal előzetes ismeretekre támaszkodva szervezne olyan eseményeket, rendezvényeket, amelyeket fiatalok körében szeretne népszerűsíteni.

2. Tematizáció

A barátságok, ahogy a kortárs csoportok (baráti társaságok) is a szocializációs folyamatok fontos részét képezik. Egy rurális környezetben kialakult baráti társaság a falu közösségének részeleme, melyre a modernizáció könnyedén hat. A palfalvi barátságok alaposabb megértéséhez elengedhetetlennek tartom a társas kapcsolatok kialakulását befolyásoló tényezők megismerését.

Baumann (2000) szerint azáltal, hogy a modernizáció elemei a rurális környezetben terjednek, bontó hatással vannak a vidéki közösségre, rongálják a kölcsönös megértést. Mindezek ellenére a közösség és a kollektív identitás továbbra is jelen van (Popa 2010). Az interakcionalizmussal foglalkozó tanulmányok az identitás kérdését más közösségektől való elkülönülés módszereként jelölik, és a közösségi élet olyan jellemzőire helyezik a hangsúlyt, mint a szimbólumok, kommunikáció, identitás és a közösség társadalmi felépítése (Suttles 1972 és Hunter 1974, idézi Popa 2010). Egyes megközelítések a társadalmi csere elméletek hatására a közösséget úgy határozzák meg, mint egymás között anyagi és szimbolikus cserét folytató egyének társadalmi köteléke. A társadalmi tőke fontos összetevője a bizalom, de Romániában, más egykori kommunista országokhoz viszonyítva az emberekbe vetett bizalom nagyon alacsony: az ország lakói leginkább a családtagjaikban bíznak (Popa 2010).

Az emberekbe vetett bizalom alappillére a társas kapcsolatinknak. Országunkban a bizalmi mutató alacsony: a közeli kapcsolatok értékessé válnak. A barátainkat önként választjuk, társadalmi intézményektől független, nem kategoriális viszonyra utal. Egy modern barátságban elengedhetetlen a bizalom, az intimitás, az együttműködés, a közelség (Albert és mtsai. 2020). Számos tényező hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy egyszerű kapcsolatból barátság legyen: a szimpátia és a hasonlóság jelen kell legyen, de ezen túl az is számottevő, hogy ez az új ismeretség, kapcsolat mennyire illik be, mennyire kapcsolódhat be a régi barátságainkba (Eve 2002 idézi, Albert és mtsai. 2020).

Georg Simmel (2004) szerint a barátság az azonos társadalmi helyzetű egyének között kialakult társas forma, amely a hűségre és a hálára épül. Erős kapcsolat van így a két személy között, de ezáltal ez az erős kapocs kihat a társadalom egészére is, elősegítve annak stabilitását (Albert és mtsai. 2020).

Dunbar (1993) szerint egy átlagos kapcsolathálózat 150 főből áll össze. Roberts és munkatársai (2009) úgy vélik, hogy ezen hálózat fele-fele arányban oszlik meg rokoni és baráti kapcsolatokban. Azonban, ha valaki nagycsaláddal rendelkezik, akkor számára fontosabbá

válnak a rokoni kapcsolatok és arányosan kevesebb baráttal rendelkezik (Albert és mtsai. 2020). Manapság ennek ellentéte történik, a modern világ velejárója, hogy csökken a családméret, így arányosan nagyobb szerep juthat a barátoknak (David-Barrett–Dunbar 2017, idézi Albert és mtsai. 2020). A nyitott fiatalok számos közeli kapcsolattal rendelkeznek és jellemző, hogy gyakran tartják online felületen a kapcsolatot. A nyitott és barátságos fiatalok nem csupán online felületen tartják a kapcsolatot, de személyesen is. Minél kommunikatívabb valaki, annál nagyobb kapcsolati hálóval rendelkezik, ez kiterjedhet a távolabbi ismerősökre, barátokra is. Azok a fiatalok, akik több személlyel tartják személyesen a kapcsolatot, a világhálón is gyakrabban kommunikálnak (Antal Bartalis 2008).

Kutatásom során olyan információkat gyűjtöttem, melyek a Csíkszeredához közeli faluban kialakult baráti társaságok dinamikáját, társulási típusait, találkozási pontjait, programválasztását térképezik fel. Mindezt úgy, hogy kellő figyelmet kapjon a tény, hogy Pálfalva különleges helyzetben van: a városhoz közeli élet egy modern falut eredményez, ugyanakkor részese marad a községet alkotó „hármasnak”. A modernitás kiterjed a barátságokra, baráti társaságokra: a város határán elterülő falu lehetővé teszi akár a napi szintű ingázást is a lakóhely és Csíkszereda között, így újabb szórakozási lehetőségek is feltáruulnak a helyi fiatalok előtt, a megszokott otthoniak mellett. Céлом, hogy betekintést nyerjek azokba a meghatározó folyamatokba, melyek mentén ezen társaságok szerveződtek, megismerjem azokat a megszokott találkozási pontokat, melyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak adott kortárs csoport számára, és feltérképezem a programok, események iránti igényüket.

3. Szakirodalmi vonatkozások

Kutatásom a faluszociológia keretén belül végzem. A kutatott témám szakirodalmát négy részben tárgyalom: a közösség szakirodalmi megközelítése, a fiatalokból álló baráti társaságok (klikkek), a megváltozott találkozási pontok és kapcsolattartás, végül pedig a társas kapcsolatok a koronavírus ideje alatti alakulását közelítem meg. Továbbá ismertetem a Csíkpálfalván zajlott korábbi kutatásokat, melyek gyerekek, illetve serdülők körében zajlottak.

3.1 Közösség

Kollektív cselekvésről akkor beszélhetünk, ha a csoporthoz tartozó egyének közösen és tudatosan, tettekkel elősegítik a csoport jólétét. A kollektív cselekvés olyan egyének tudatos tevékenysége, amelyek azonos csoport tagjai, a tevékenységük a közös jó célt szolgálja. Minden egyén megfizeti annak az árát, hogy hozzájárul a közös jó létrejöttéhez, senkit nem zárhatnak ki a közös jó „elfogyasztásából” (Umbreş 2007).

A közösségi szellem elengedhetetlen összetevőként jelenik meg, akkor igazán sikeres a csoport, ha közösségük létjogosultságát magától értetődőnek vehetjük, létezését feltétel nélkül elfogadhatjuk. A közösség fogalma többek között olyan csoportokra használható, melynek tagjai közös értékeket vallanak, hasonló életmódot folytatnak, kölcsönösen kimutatják összetartozásukat (Pitulac 2007).

„Minden faluban a helyi környezet és adottságok sajátos szellemi életet alakítottak ki. (...) Minden falunak megvan a maga minden más falutól megkülönböztető sajátos vonása” (Eperjessy 1996: 238). A falusi embert meghatározzák azok a világszemléletek és hagyományok, amelyek a korábbi nemzedékektől maradtak fenn, a közös sors, a közös élmények hozzájárultak a helyi mentalitás és életmód kialakulásához. A falun élő ember nézete, mentalitása, lelkivilága leginkább a specifikus szokásokban nyilvánul meg (játékokban, hagyományokban, népdalokban, viseletben) (Eperjessy 1996).

A világot, a nyilvánosságot nem nevezhetjük közösségnek, vagyis egy közösség csupán a társadalom egy része. A társadalom (Gesellschaft), olyan emberek együttesét foglalja magába, akik együtt élnek, de nem állnak konkrét kapcsolatban egymással, úgymond el vannak egymástól választva: a társadalomban az egyén egyedül van. A közösség (Gemeinschaft) viszonyainak alapja a leszármazás és a nemi jelleg, amely egymáshoz kötődést eredményez. Ha az emberek organikus módon kapcsolódnak egymáshoz, igénylik egymást, akkor közösségről beszélhetünk (Tönnies 1983). A közösség, mint olyan számos meghatározással rendelkezik, azonban a

közösségre elmondható, hogy olyan személyek között alakul ki, akik közös értéket képviselnek (Panzetta 2004).

Egy közösségre jellemző a ragaszkodás, a kölcsönös függőség és a tisztelet. Az ilyen típusú közösségek rurális környezetre jellemzőbbek (Panzetta 2004). Ahogy Tönnies (1983) említi, egy közösség tagjai keresik a térbeli közelséget, akkor érzik igazán jól magukat, ha olyan egyének veszik körül őket, akik közel állnak hozzájuk. A közösség tagjait számos közös jellemző köti össze, saját szabályaik szervezik működésüket. A hagyományos közösség jelenleg is jól működő példája a család. Ez természetes és tartós kapcsolatra utal a közösség tagjai között (Panzetta 2004). Rurális környezetben az egyének gyakran érintkeznek (legyen szó közeli házakról, szántóföldekről, közös földekről). Ez lehetővé teszi azt, hogy hozzászokjanak egymáshoz, bizalmas kapcsolatokat alakítsanak ki egymással. Egy ilyen közösséget az együttélés határoz meg (Tönnies 1983). „A barátság a rokonságtól és a szomszédságtól függetlenül a közös munka és gondolkodásmód feltétele és eredménye; leggyakrabban a foglalkozás vagy mesterség azonossága vagy hasonlósága táplálja” (Tönnies 1983: 25).

Kutatásomban Csíkpálfalvára, mint egy közösségre tekintek, bár a hagyományos közösség jellemvonásai nem minden téren érezhetőek olyan erősen, de a ragaszkodás és a kölcsönös tisztelet jelen van (ez a falu eseményeiben is megnyilvánulhat). Mint ahogyan a család megmaradt hagyományos közösségnek, úgy egy kis létszámú társaság is működhet így, azonban az a falu életében már nem közösségként jelenik meg, hanem mint egy kisebb társaság, ugyanis szerveződésük alapja társaságonként más-más értékre alapulhat. Ez alapján elmondható, hogy egy nagyobb közösség részelemei lehetnek kisebb társaságok, baráti társaságok. Az a bizalom, amelyet a barátok tanúsítanak egymás irányába közel áll a családi kapcsolatokban megnyilvánuló bizalomhoz. A családdal ellentétben, a barátság egy választott kapcsolat, amely szolidaritásra és hasonlóságra épül, de az emóció egy barátság keretein belül is jelen van (Utasi 2002).

3.2 Baráti társaság

Míg a közösség egy nagyobb és tágabb csoportra utal, a társaságok egy kisebb szerkezetet foglalnak magukba, így a társaságok részelemei lehetnek a nagyobb közösségnek.

A barátságok alapját képezi a hasonló érdeklődési kör és nézet, a jó tulajdonságok és a vizsontszeretés (Aronson 1997, idézi Harmati 2012). A baráti társaságokat a közös múlt tartja össze, még akkor is, ha a társaság kifejezetten, egymástól különböző egyének összessége. A közös kötőelem az iskola, de ugyanakkor az azonos lakóhelyi-szomszédsági közösségben történt

nevelkedés is lehet. Ezáltal a társaság tagjai közös múltra tekinthetnek vissza (Utasi 2013). „A baráti kapcsolatok fórumként, közösségként funkcionálnak, párbeszédnek színterei is. Kialakul egy erős kötelék a csoport tagjai között, akik egyfajta zárt rendszert alkotnak, néha elzárva magukat a külvilágtól, a többi ember véleményétől” (Harmati 2012: 97). A baráti viszonyok nem ösztönösek, nem mondhatjuk el, hogy organikus jelleggel rendelkeznek (mint a közösség), nem a megszokásra épülnek, hanem a szabad választás eredményei (Tönnies 1983).

Az emberi kapcsolatok kölcsönös hatást feltételeznek: ha az egyik oldal tesz vagy ad valamit, azt a másik fél elfogadja vagy elszenvedi. Pozitív viszonyok által létrejött csoportról beszélünk, ha az egység támogatások, könnyítések, teljesítések sorát foglalja magába (Tönnies 1983). Olyan társaságban, amelyben pozitív tartós vélemények vannak jelen biztonság érzetét keltik az egyénben. Egy barátság elősegíti a társadalmi integrációt, a csoport összetételétől függően az egyén számára problémát jelentő kihívások megoldását is elősegítheti a személyes baráti társasága (Harmati 2012).

A baráti társaságok fontos jellemzője a közösen eltöltött idő. Elsősorban ez a közös beszélgetéseket foglalja magába, amely megtörténhet közös ünneplés, étkezés, iszogatás során. A közösen végzett munka is számottevő tevékenység a baráti közösségek körében (Utasi 2013). Közös munka megnyilvánulhat egy közös program, esemény megszervezésében is akár, mint például egy szüreti bál, 18 éves bál előkészítése, amely viszonylag hosszasan időintervallumot feltételez.

A falusi ember életét a jeles napok, ünnepek taglalják, az ilyen különlegesnek számító napokat bevett szokások kísérik. A közös sors és a közös élmények nagy szerepet kapnak a helyi mentalitás és a specifikus életmód kialakításában (Eperjessy 1966). Annak ellenére, hogy a naptárban nem rögzített, a pálfalvi fiatalok életében nagy szerepet kap a szüreti bál és az időközönként megszervezésre kerülő farsangtemetés, 18 éves bál és Katalin bál. A szüreti bál kiemelkedő szerepet kap azon pálfalvi események között, amelyek a helyi fiatalok számára fontosak.⁴ A bálók olyan környezetet biztosítanak a csíkpálfalvi fiatalok számára, ahol a közös szervezés és a részvétel lehetővé teszi a közösséghez tartozás megélését. A falunapokon és azok megszervezésében is részt vesznek a helybéli fiatalok, így erősítve lokális identitásukat és a már meglévő barátságokat.

⁴ Korábbi megfigyeléseim alapján elmondhatom, hogy a legtöbb, fiatalok által szervezett bál és esemény népszerű a falu életében, azonban a szüreti bálók kapják a legnagyobb figyelmet. Nem csupán a csíkpálfalviak vesznek részt rajta, hanem a községhez tartozó másik két faluból származó fiatalok is (mind szervezőként, mind pedig résztvevőként). Azonban az eseményre számos más, környező faluból is érkeznek vendégek.

A bálók iránti érdeklődés és a bálokon való részvétel ellenére, a hagyomány, ami eddig a legerősebb szervező erő volt a falusi társadalomban, mára már elveszítette értékét a modernizáció következtében. „A mozgási tér (...) megnövekedésével új tárgyvilág épült fel, új kapcsolatok jöttek létre, új interpretációk születtek” (Vajda 2019: 22). „(...) az úthálózat kiépülése és a közlekedés fejlődése, intézményesülése (vasúthálózat, rendszeres buszjáratok) kihatott a falusi lakosság mobilitására, sok esetben kétlaki életformák kialakulását eredményezte” (Jakab és Vajda 2019: 7) Az internet használat, a kiépült úthálózatok a hagyományos paraszti környezet átalakulását eredményezte. Mindez jól tükröződik a pálfalvi fiatalok körében, hiszen az, hogy a falu Csíkszeredától csupán 5 km-re van, lehetővé teszi a mindennapos bejárást a városba, a szórakozási, kikapcsolódási lehetőségek jelentős része a városban van.

A hagyományos programok megmaradtak, de adott részük átalakult vagy lecserélődött. Annak ellenére, hogy az általam vizsgált generáció már gyerekkora óta részese a fejlődő falunak, bizonyos része nem zárkózik el a hagyományápolástól, a falura jellemző eseményeken való részvételtől, sőt, igénylik is ezek meglétét. A baráti társaságok mentalitásának vizsgálata során jól körvonalazódik, hogy melyik baráti társaság milyen elveket vall, milyen célokat szeretne megvalósítani.

A fiatal felnőttek esetében a közösen megszervezett programok, bálók is lehetnek a kapcsolat alappillérei, azonban egy barátság esetén a közös múlt is számottevő. A baráti társaságokat a közös múlt tartja össze, még akkor is, ha a társaság kifejezetten egymástól különböző egyének összessége (Utasi 2013). Baráti társaságok szerveződésére a kor is hatással van. Az ifjúkorra (17-19 év), mint társadalmi csoportra jellemző az életre való felkészülés, mint egy tanulási időszak, úgy jelenik meg egy ember életében. A fiatal felnőtt életében már fontos szerepet kap a szakmai-foglalkozás, az önellátás és a párválasztás is, hiszen ezek a társadalmi nagykorúság lépcsőfokai. Míg az ifjak inkább saját korosztályukat tekintik szocializációs térnek, addig a fiatal felnőttek különböző korú emberekkel is interakcióba kerülnek (Roth 2004) Az életkor nem csupán a baráti társaságok szerveződésére van hatással, de a társaságok tagjainak számát is befolyásolhatja. Míg a fiatalabbaknak állandósult barátaik vannak, az idősebbeknek, a komoly párkapcsolat és a házasságkötés után, már ritkul a barátaik száma (Utasi 2002).

3.3 Megváltozott találkozási pontok és kapcsolattartás

A modernizáció következtében mára már a bálók nem rendelkeznek olyan erős vonzerővel. A klasszikus paraszti társadalom előbb szkeptikus a modernizációval szemben,

azonban alkalmazkodik, feloldja a modernizációs konfliktusokat. A közlekedés fejlődik, a falusi lakosság mobilitása változik (Jakab és Vajda 2019). A falu területi elhelyezkedése lehetővé teszi a fiatalok számára a mindennapos bejárást a városba (szórakozási, kikapcsolódási lehetőségek jelenléte vonzó lehet a fiatalok számára). A helybéli kikapcsolódási lehetőségek háttérbe szorulhatnak. A kommunikációra és a kapcsolattartásra is hatással van a modernizáció. A fiatalok gyakran online tartják a kapcsolatot, minél kommunikatívabb valaki, annál nagyobb a kapcsolati hálóját. Az online kapcsolatok mellett, a személyes kapcsolatok is szerepet kapnak: minél gyakrabban jelenik meg egy fiatalnál az offline kapcsolattartás, annál gyakrabban használja a világhálón keresztüli kommunikációt. A kapcsolati tőke fenntartásához hozzájárul így az e-mailezés és a messenger használata is (Antal Bartalis 2008). A nyugati társadalmakat véve viszonyítási alapként, térségünk lassabban fejlődik a globalizációs trendek tekintetében, azonban nem elhanyagolható a közösségi hálók használata a fiatalok körében. A Z generáció tagjai már beleszülettek az internet világába, így számukra szinte már szükséglet a digitális eszközök használata. Az infokommunikációs eszközök elterjedése jelentősen megváltoztatta a fiatalok világát az előző generációhoz képest. Nem csupán az információszerzés módja változott meg, de a kapcsolattartás és a közösség is másképp jelenik meg a fiatalok életében, elsődleges kommunikációs eszközzé vált a közösségi háló (például facebook). A szocializáció részévé vált a közösségi hálókön eltöltött idő (Silló 2017).

„(...) A nyitottság, barátságosság mértéke és a közeli kapcsolatok száma között szoros összefüggés észlelhető” (Antal Bartalis 2008: 232). „A nyitott személyek rendelkeznek a legnagyobb kapcsolati tőkével a közeli és távoli kapcsolatokat nézve egyaránt, és minél nagyobb ez a tőke, annál több személlyel tartják a kapcsolatot Internet-alapú kommunikáció révén” (Antal Bartalis 2008: 236).

Ennek tudatában kellő hangsúlyt fektettem kutatásomban a pálfalvi fiatalok emberközi kapcsolatainak feltárására: mind a személyes, mind a személytelen kapcsolattartási formák megismerésére, azok gyakoriságára. Továbbá a találkozási pontok hollétének feltérképezését is fontosnak találom: adott korosztályok mely helyeken gyűlnek össze, milyen programok céljából.

3.4 Társas kapcsolatok a koronavírus idején

A koronavírus járvány életünk több területén is közvetlen módon fejtette ki hatását. A fizikai távolságtartás és karanténba helyezés bevezetésével az ország lakosságának emberközi kapcsolatai gyökeres módon változtak meg, átértékelődött az emberek önmagukkal és másokkal szembeni viselkedése. Főként a csoportos rendezvényekre vonatkozó létszámkorlátozás és a

nyilvános találkozási pontok lezárása a vírus megfékezésének érdekében, azzal jár, hogy az utcák megürülnek, a szükségállapot bevezetésével pedig megnövekszik az otthon töltött idő, elmosódik a határ az otthoni munkavégzés és szabadidő között. Az elmagányosodás jelensége elsősorban azokra fejtette ki negatív hatását, akik egyedül élnek, az általános szellemi jólét fenntartása nehezebbé vált az izoláltság érzésének megerősödésével (Zamfir és Zamfir 2020).

A COVID-19 társas kapcsolatokra kifejtett hatásai nagy valószínűséggel még hosszú idő múlva is érezhetők lesznek, a szociális interakciók online térbe „költözése” a barátságok bizonyos típusaira negatív hatással lehet. Elsősorban a közös hobbikra és tevékenységekre épülő viszonyok fenntartása vált nehézkessé, de a baráti kapcsolatok online térbe ültetésével, akár meg is erősödhetnek bizonyos szociális kapcsolatok, elsősorban a fizikai távolság átívelésének köszönhetően. Felerősödött az átmeneti társadalmak jelensége is, az internetezők egy része akár szomszédjainál is közelebbinek érezheti online barátait (Ribeiro 2020). Azt gondolhatnánk, hogy a kimaradástól való félelemhez köthető szorongás valamelyest oldódott a szabadidő programlehetőségeinek csökkenésével, azonban ennek megjelent egy új aspektusa a *chatelésből való kimaradás*: jelenség, mely során a baráti társaság tagjai úgy érezhetik, hogy fontos online megbeszélésekről maradtak le (Ribeiro 2020).

Egy, a magyarországi járványintézkedések hatásaira fókuszáló kutatás kimutatta, hogy az életmódban történő változások elsősorban olyan személyeknél következtek be, akik több személlyel osztják meg háztartásukat. Ilyen esetekben többek között az online oktatáshoz szükséges nyugodt légkör megteremtése okoz nehézséget. Természetesen a fiatalabb korosztályok könnyűszerrel áthidalják az izolációs nehézségeket a Facebook-on keresztül történő kapcsolattartás továbbra is népszerű a 18-30 évesek körében, akik naponta több órát is eltöltenek barátaikkal társalogva (Mihályi 2020).

Helyi kutatások/projektek

Jelen kutatáshoz hasonló nem készült korábban Csíkpálfalván, azonban az elmúlt években két mentálhigiénés jellegű projekt keretén belül gyerekek körében vizsgálták az összetartást és a közösségépítést.⁵

Veress Vaszi Enikő, csíkpálfalvi pedagógus 2014-ben, egy fél éven át tartó ifjúsági csoportot vezetett, 6-9. osztályos diákok számára. A projekt célja egy összetartó közösség kialakítása a nagyobb korcsoportokban is. A projekt kiindulópontja az általa tartott bibliaóra

⁵ A projektekről szerzett információkat mindkét esetben a projektek vezetői szolgáltatták.

volt, hiszen miután ezt kinőtték a résztvevő gyerekeknek, nem volt alkalom más csoportos találkozásra. A találkozások egy átmenetet képeztek a bibliaóráról való kikerülésből egy újabb típusú csoportos találkozásra, innen a projekt címe: Kiscipőből nagycipőbe. A fél év magába ölelt ismerkedős, csapatösszerázó játékokat, activityt, filmnézős estekkel.

Váncsa Renáta-Katalin, helyi pedagógus 2019. szeptember-2020. január között 1-4. osztályos gyerekek számára vezetett adventi programsorozatot. A projekt címe: A karácsonyfa dísze. A foglalkozások témája a közösségépítés volt, melyet játékos formában valósított meg. A projekt elindításának oka abból állt, hogy a hasonló korú gyerekek nem feltétlenül ismerik egymást, melynek lehet oka a városi iskola választása is. Van néhány olyan találkozási pontjuk, mint a hittanóra vagy az elemi iskola, ahol együtt lehetnek, de a továbbiakban már ez nehézkes ebben a korosztályban.⁶

⁶ Váncsa, R. 2019. *A karácsonyfa dísze*. <http://kszej.ro/a-karacsonyfa-disze/> Letöltés: 2021.04.17.

4. A kutatás módszertana

A téma iránti érdeklődésem egy szemináriumi feladat kapcsán alakult ki 2019-ben. Lehetőségem volt kutatni a csíkpálfalvi barátságokat és baráti társaságokat. Ekkor egyértelművé vált számomra, hogy a jelenség még rejtegethet feltáratlan aspektusokat, ezért az interjúalanyok számának bővítésével egy mélyrehatóbb kutatásba fogtam. A célom már nem csupán a társaságok megismerése volt, az egy év alatt történt változásokat is szerettem volna feltérképezni a kortárs csoportokon belül, leginkább azért, mert 2019 februárjában, Romániában is megjelent a COVID19 vírus.⁷ Az interjúimat, akárcsak 2019-ben, őszi időszakban készítettem, a karantén időszak lejárta után, ami március 16⁸. és május 14.⁹ között tartott. A nyári időszakban a szükségállapot már nem tartott, készenléti állapotot hirdetett ki a kormány: a tömeges rendezvények továbbra is tiltottak voltak, a maszk viselése zárt helyeken kötelező volt, azonban lehetett nyaralni a koronavírusra vonatkozó szabályok betartása mellett. Feloldották a kijárási tilalomra vonatkozó szabályzásokat.

Az interjúk készítését két szakaszra ütemeztem: 2019 ősze és 2020 ősze, egészen addig, míg 2020. november 9-én a kormány éjszakai kijárási tilalmat rendelt el este 11 órától hajnali 5-ig.¹⁰ Úgy vélem, hogy a kijárási tilalom kihirdetése hasonló súllyal bírhat, mint a karantén időszak (ahol szintén volt éjszakai kijárási tilalom), éppen ezért, akkor úgy döntöttem, hogy az interjúk készítésében egy harmadik szakaszt is ütemezek: figyelembe véve az események kibontakozását, amelyek kifejthetik hatásukat, az interjúk készítését 2021. március végén folytattam. A döntésem oka az volt, hogy az általam vizsgált korosztály számára fontos szerepet tölt be az éjszakai élet és az együtt eltöltött idő, melyet a karantén időszak után bizonyos korlátok között visszakaphattak, azonban újabb tilalmak korlátozhatták a közös időtöltést. Egy 2019-es romániai 18-29 év közötti fiatalok kultúra fogyasztását vizsgáló kutatás kimutatja, hogy ezen korosztály számára a legnépszerűbb időtöltés a barátokkal való találkozás (Croitoru és

⁷ Coronavirus COVID-19 România Project. <https://covid19.geo-spatial.org/despre> Letöltve: 2021.04.17.

⁸ *DECRET nr. 195 din 16 martie 2020 Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 212 din 16 martie 2020.* <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/223831> Letöltve: 2021.04.17.

⁹ *HOTĂRÂRE nr. 24 din 14 mai 2020 Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 395 din 15 mai 2020* <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/225602> Letöltve: 2021.04.17.

¹⁰ *Restricționarea circulației persoanelor pe timpul nopții, închiderea magazinelor după ora 21 și alte restricții, în vigoare începând de luni.*

<https://www.g4media.ro/restrictionarea-circulatiei-persoanelor-pe-timpul-noptii-inchiderea-magazinelor-dupa-ora-23-si-alte-restrictii-in-vigoare-incepand-de-luni.html?fbclid=IwAR1PBv4E5NDJWG1P1rK-eEJuzJPz97PiT25AdN09GJkd5L34zpXpOTv6Kss> Letöltve: 2021.04.17.

mtsai 2019). A márciusban-áprilisban készült interjúk esetében már nem csupán az esti 11 órai kijárási tilalom volt érvényben, hanem egy újabb, este 10 órától, hajnali 5-ig tartó tilalom is.¹¹

A vizsgálatom alanyai a csíkpálfalvi ifjak és fiatal felnőttek. A fiatal felnőttek esetében a 19-25 éves korosztály kerül előtérbe, így elkerülhetem, hogy nagyobb generációs különbségek jelentkezenek a vizsgálatom alanyai között.¹² Tehát a kutatás alanyainak életkora 17 és 25 év közé tehető.¹³ Kutatásom a csíkpálfalvi baráti társaságok szerveződési módjára, dinamikájára, interakcióira fókuszál. Elemzési egységem az egyén, akinek minimum két barátja, vagy nagyon közeli/jó ismerőse van a faluból.

Annak érdekében, hogy átfogó képet kapjak a baráti társaságokról szükségét éreztem annak, hogy a csíkpálfalvi polgármesteri hivatalból adatokat kérjek arra vonatkozóan, hogy az adott években hány olyan fiatal él a faluban, akik a fent említett korosztályba tartoznak. Az interjúalanyok által közölt információk alapján, amely arra vonatkozik, hogy hány tagból áll a saját baráti társaságuk és a hivatalból kapott adatok alapján kizárhatom annak lehetőségét, hogy kutatásomba nem kerül be egy létező baráti társaság. Természetesen nem lehetséges maximálisan kizárni ennek lehetőségét csupán a számadatok alapján, hiszen már a 2019-es kutatásomból kiderült, hogy a faluban él néhány olyan fiatal, aki több baráti társaságnak is tagja, azonban úgy gondolom, hogy ezáltal minimalizálni tudom annak lehetőségét, hogy egy bizonyos baráti társaságtól nem gyűjtök információkat. Kvalitatív kutatás révén nem a reprezentativitásra törekszem, ugyanakkor fontosnak tartom, hogy a helyzethez mérten árnyalt információkat kapjak. Mivel mindhárom szakaszban a 17-25 év közötti korosztályt kutattam, azt is figyelembe kellett vennem, hogy a vizsgálat alanyai közé bekerülhetnek olyan új személyek, akik az előző években nem voltak még az alanyaim között, és ennek a fordítottja is megtörténhet, már nem részesei a vizsgált korosztálynak. Mindezek tudatában a helyi polgármesteri hivatal segítségét kérve, a Csíkpálfalvi mezőgazdasági nyilvántartó alapján a következő adatokat kaptam: 2019-ben 74 17-25 év közötti fiatal volt a faluban, 2020-ban 70 ilyen korú fiatal volt, míg jelenleg, 2021-ben 77 személy tartozik ebbe a kategóriába (lásd: 1. táblázat).

¹¹ *De astăzi este interzisă circulația în afara locuinței după ora 22:00. Starea de alertă a fost prelungită*
<https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/de-astazi-este-interzis-a-circulatiei-in-afara-locuintei-dupa-ora-2200-starea-de-alerta-a-fost-prelungita-1467759?fbclid=IwAR1YbyokvyZ4o0WBVSzUulP9PzVSFuUHVJNnHFImgl4HYnSwcbrUPPoOn6g> Letöltve: 2021.04.17.

¹² A vizsgálat alanyai fiatal felnőttek esetében: nem házas, gyerekekkel nem rendelkező egyének, a generációs különbségek elkerülése érdekében

¹³ Lenhossék, M. 1922. *Az ember anatómiája I.* Pantheon Irodalmi Intézet Részvénytársaság, Budapest, pp. 5.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/KlasszikusOrvosiKonyvek_144/?pg=0&layout=s Letöltés: 2021.04.17.

A kutatásom alapját 21 tematikus kvalitatív interjú képezi. Az interjúk során sikerült kellő információt kapnom a jelenleg létező baráti társaságokról. Mivel a fiatalok száma 2019-2021 között nem változik látványosan, így összehasonlíthatóak a különböző években kapott eredményeim.

Csíkpálfalvi fiatalnak definiálom azokat a személyeket, akiknek jelenlegi lakhelye az adott falu, attól eltekintve, hogy az adott faluban született vagy később költözött ide. Úgy vélem, hogy hatással lehet a faluban eltöltött idő arra, hogy miként és melyik baráti társaságba kapcsolódik be. Ezért tartom fontosnak, hogy olyan alanyokkal is interjút készítsek, akik utólag költöztek a faluba.

Céлом olyan különböző érdekek, célok mentén szerveződött baráti társaságok bemutatása, amelyek a felgyorsult és modernizált, városhoz közeli faluban jöttek létre, továbbá a pálfalvi fiatalok találkozási pontjainak, emberközi kapcsolatainak, társulási típusainak, a kapcsolattartás és a közös programok fenntarthatóságának, szervezésének feltárása, elemzése.

Kutatásom tárgyát a különböző baráti társaságok képezik. Ez indokolja az alanyok változatos korát. Annak ellenére, hogy a generációs különbségek nem túl nagyok, úgy vélem, hogy árnyaltan kimutathatóvá válik, hogy miként jönnek létre baráti társaságok a különböző korcsoportoknál. Továbbá arra is szeretnék választ kapni, hogy a társulási típusok miként valósulnak meg, miként választanak találkozási pontokat, mi jellemzi emberközi kapcsolataikat és miként szervezik, vagy miként vesznek részt közös programokon illetve rendezvényeken.

Alanyaimat hólabda módszerrel választottam ki, két kiindulópontot használva. Azért tartom fontosnak a két kiindulópontot, mert szerettem volna olyan alanyokkal interjút készíteni, akik születésüktől fogva a faluban élnek, de olyan alanyokat is szerettem volna bevonni a kutatásba, akik utólag költöztek a faluba. Így a két kiindulópontot ezen jellemzők alapján választottam. (2019-ben egy kiindulópontot alkalmaztam, de azt tapasztaltam, hogy az alanyok kiválasztásában célravezetőbb lenne két kiindulópont, ha több olyan személyt szeretnék bevonni, akik utólag költöztek a faluba.) Jelen kutatásban nem a reprezentativitásra törekszem, ugyanis nem az alapsokaság lekérdezésére fektettem a hangsúlyt. Tematikus kvalitatív interjúkra alapozva arra törekszem, hogy a vizsgált problémáról részletes és átfogó képet kapjak. Ezen interjúk jelentős részét félig strukturált beszélgetések teszik ki, melyek valamely jelenség feltárására fókuszálnak. Az interjúk célja a korábban megélt helyzetek, személyes tapasztalatok leírása (Kvale 1996, idézi Szokolszky, 2004).

Alanyaimnak biztosítom a teljes anonimitást, az interjúk során említett neveket nem közlöm. Ahogy korábban is említettem, a kutatás eszköz lehet helyi események, rendezvények szervezéséhez, így mindenképpen szeretném megelőzni, hogy ez bármilyen hatással legyen a kutatás alanyaira.

Az interjúk helyszíne Csíkpálfalva volt, egy esetben egy csíkszeredai kávézó, az alany kérésére. Az interjúkat személyesen készítettem el, egy eset kivételével, amikor Google Meet alkalmazást használtam, szintén az alany kérésére. Igyekeztem egy olyan közeget biztosítani alanyaim számára, ahol kizárhatom a zavaró tényezőket és nyitott, felszabadult beszélgetést biztosíthatok számukra. 2019. október és november között 9 db interjút készítettem, 2020. szeptember és november között 5 db interjút, míg 2021. március és április között 7-et.

Ahogy korábban is említettem, Csíkpálfalván még nem történt ehhez hasonló felmérés, kutatás, így elemzésem legfontosabb változóit nem egy előző vizsgálat alapján határoztam meg. Az idevonatkozó szakirodalom alapján állítottam össze az interjúvezetőt (függelékben csatolva). Tehát figyelembe vettem azt, hogy miként hat a modernizáció a Csíkszeredához közeli kis falura, milyen jellegzetességei vannak egy adott közösségnek, mi definiálja és mi jellemző a kisebb társaságokra (klikkekre) és miként változtak a modernizáció hatására a személyes kapcsolatok, hogyan kapott nagy szerepet az online kapcsolattartás. Az interjúk az előre elkészített interjúvázlatom követték

Az interjúvezetőm felépítését tekintve, az általános kérdésektől a komplexebb kérdések fele halad. A kérdéseim 4+1 témakör köré épülnek. A kutatás legfontosabb változói: a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás mikéntje, a találkozási pontok, a közös programszervezés és közösségi folyamatok, végül pedig a jövőbeli elvárások, tervek és célok. A 2020-ban és 2021-ben készült interjúk esetében a kutatás kiegészült egy újabb változóval, amely a baráti kapcsolatokra fókuszál a koronavírus alatt. Fontosnak tartom, hogy a 2019-ben, a 2020-ban és a 2021-ben elkészült interjúkból kapott információkat össze tudjam hasonlítani: befolyásolta a helyi barátságokat a koronavírus?

A kapcsolatteremtés és kapcsolattartás magába foglal olyan elemeket, mint a közösségbe való bekapcsolódás, a barátságok kötése, baráti társaságok megléte és jellegzetességei, az adott korosztály barátkozási szokásainak jellegzetességei, a fiatalok befogadó készsége. A találkozási pont, mint változó a személyes kapcsolattartásra, a kedvelt találkozási pontok behatárolására és azok használatának gyakoriságára vonatkozik. A faluban és a falun kívül szervezett programok milyensége és mennyisége a közösségi folyamatokat árnyalja. A jövőbeli tervek és elvárások

nem csupán a társaság jövőbeli céljait érintik, hanem feltárják az adott személy álláspontját, viszonyulását az illető baráti társaság kapcsán. A pandémia alatti barátságokra vonatkozó kérdéskör olyan témákat boncolgat, mint kapcsolattartás, programszervezés, találkozások megszervezése, barátságok esetleges megváltozása a szigorítások alatt.

Kutatásom egy leíró jellegű, kvalitatív kutatás. Célom egy társadalmi jelenség bemutatása a jobb megértés érdekében (baráti társaságok kialakulása és működése rurális környezetben). A kutatás témáját tekintve egy általánosnak mondható társadalmi jelenséget takar, azonban úgy gondolom, hogy az ilyen jellegű kutatások mindig újdonsággal szolgálhatnak, ugyanis a modernizáció egyre nagyobb mértékben hat a városhoz közel elterülő falvakra. Korábbi kutatás nem készült a csíkpálfalvi fiatalok ezen korosztályáról, így nincs lehetőségem arra, hogy az általam kapott információkat összehasonlítsam egy már meglévő kutatás eredményeivel.¹⁴

A kapott információkat fenomenológiai jelentés-kondenzációval dolgozom fel, melynek során az interjúk szövegét jelentésegységekre bontom, megfogalmazom az egységek központi témáját, majd ezt használva leírom az adott szituációt, figyelve arra, hogy minden alany interjúja kellő hangsúlyt kapjon a végső értelmezésben, azaz egyenlő mértékben használjam az interjúkat. Kvantifikációt nem alkalmazok, a hangsúly arra fektetem, hogy az interjúkban elhangzottak alapján részletekbe menő információkhoz juthassak, továbbá az alanyok által megélt szituációkat teljességben leírom (Szokolszky 2004). Az információk elemzésénél az öt legfontosabb változó mentén (a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás mikéntje, a találkozási pontok, a közös programszervezés és közösségi folyamatok, a jövőbeli elvárások, tervek és célok végül pedig a pandémia alatti barátságok) részletekbe menő, aprólékos leírást nyújtok a baráti társaságokról, a találkozási pontokról, a kapcsolattartásról és a közös programokról, rendezvényekről. Közben pedig árnyalom a baráti társaságokban esetlegesen megjelenő generációs különbségeket: milyen változások figyelhetők meg az ifjak esetében a fiatal felnőttekhez képest. Továbbá azt is tárgyalom: milyen hatása volt a koronavírusnak a pálfalvi baráti társaságokra.

Az általam készített interjúkból kiválogattam a barátságokra és baráti társaságokra vonatkozó kijelentéseket, ez alapján vizsgálom a helyi fiatalok baráti társaságait, azok dinamikáját, társulási típusait, találkozási pontjaikat, emberközi kapcsolataikat, közös

¹⁴Ahogy korábban is írtam, jelen elemzés alapul szolgálhat jövőbeli kutatásoknak, ezért célszerűnek tartom a jelenlegi vizsgálat megismétlését néhány éven belül az összehasonlítás érdekében, megfigyelve azt, hogy az idő múlásával a modernizáció miként fejti ki hatását a csíkpálfalvi baráti társaságokra.

programjaik, eseményeik fontosságát, fenntarthatóságát, továbbá a pandémia alatti barátkozás lehetőségeit/korlátait.

A továbbiakban 4 témakörben vizsgálom a csíkpálfalvi fiatalok baráti társaságait 2019 és 2021 között:

1. Kapcsolatteremtés és kapcsolattartás
2. Találkozási pontok
3. Közös programszervezés és közösségi folyamatok
4. Jövőbeli elvárások, tervek és célok

5. Kutatási eredmények bemutatása és tárgyalása

A továbbiakban az általam készített interjúk azon részeit prezentálom, melyek leírják, hogy a város határában fekvő kis faluban miként formálódnak és nyilvánulnak meg a különböző életkorcsoportok mentén szerveződő baráti társaságok.

Előzetes feltevésem volt, hogy a baráti társaságokba tartozást, a barátkozás és a bizalom mértékét befolyásolja, hogy valaki helybéli már születése óta vagy a faluba költözött utólag. Már a 2019-ben készült interjúk során kiderült, hogy nem számottevő az, hogy valaki mióta lakik a faluban, ha baráti társaságról beszélünk. Annak érdekében, hogy teljes mértékben megbizonyosodjak erről, 2020-ban már két kiindulópontot használtam a hólabda módszernél, azonban így is hasonló eredményt kaptam: a társaságokban való részvétel nem születési helyhez kötött. Így a továbbiakban nem fogom külön tárgyalni a két esetet.¹⁵

Az interjúkban elhangzottak alapján a baráti társaságok tagjait két csoportra osztottam: azokra, akik aktívan és gyakran részt vesznek a baráti társaságok életében (továbbiakban *aktív tagok*) és azokra, akik csak időközönként kapcsolódnak be a társasági folyamatokba (továbbiakban *periodikus tagok*). Periodikus tagoknak számítanak azok az alanyok, akik foglalkozásuk, tanulmányaik miatt keveset tartózkodnak a faluban, így csak időközönként tudnak bekapcsolódni a társasági életbe, például egy szüreti bál szervezésébe vagy egy hétfégi beszélgetésbe. Továbbá azok az alanyok is ebbe a csoportba tartoznak, akik más okból kifolyólag nem csatlakoznak egy baráti társasághoz, csak néhány személlyel barátkoznak össze a társaságból. Az aktív tagok csoportján belül elkülönítettem két alcsoportot egy számottevő kérdésre kapott válaszok alapján, miszerint lehet-e valaki több baráti társaság tagja Pálfalván. Így a továbbiakban megkülönböztetek *csoportcentrikus-* és *társult tagokat*. A csoportcentrikus tagokat azon jelzők mentén különítettem el, melyek olyan tagokat jellemeznek, akik azon az elven vannak, hogy a fiatalok egyszerre csak egy baráti társaságnak lehetnek tagjai, huzamosabb ideig nem működhet, ha két helyi társaság tagjaként vannak jelen a közösségben. A társult tagok nyíltan vállalják, hogy több helyi baráti társaság tagjai ők maguk is, illetve ezt a magatartást támogatják (lásd: 1. ábra). Jelen kutatásban a csíkpálfalvi 17-25 éves korosztály baráti társaságainak tagok szerint kategorizálása a következőképpen néz ki: 2019-ben 6 aktív taggal (1

¹⁵ Hat olyan személlyel készítettem interjút, akik nem pálfalvi születésű. Közöttük megtalálható aktív, ugyanakkor periodikus tag is. Megfigyeléseim alapján nem a születési helyük, és nem a beköltözésük óta eltelt idő befolyásolja a társaságon belül betöltött szerepüket, csupán az, hogy milyen szinten veszik ki a közös programokból a részüket, ami minden (faluban született tag esetében is) megfigyelhető.

csoportcentrikussal és 5 társult taggal), 3 periodikus taggal készítettem interjút. 2020-ban 2 aktív taggal (mindkettő csoportcentrikus tag) és 3 periodikus taggal beszélgettem, míg 2021-ben 3 aktív taggal (2 csoportcentrikus taggal, 1 aktív taggal, aki egy baráti társaságként tekint a pálfalvi fiatalok egészére) és 2 periodikus taggal készítettem interjút.

Az interjúkból kapott információkat két nagy részben tárgyalom, első részben a 2019-ben készített interjúkat tárgyalom, majd a 2020-ban és 2021-ben készült interjúkat. Mivel az interjúkészítés koronavírus ideje alatt történő második és harmadik szakasza között nem telt el túlzottan sok idő, így a két szakaszt nem különítem el. Előzetes feltevésem volt, hogy az újonnan behozott szigorítások változásokat hozhatnak a baráti társaságok életében, azonban csak minimális változás jelentkezett, így ezt majd az adott alfejezetben jelzem.

Mindkét részben kitérek az interjúk alapján csoportosított négy nagy témakörre: kapcsolatteremtés és kapcsolattartás, találkozási pontok, közös programszervezés és közösségi folyamatok, jövőbeli elvárások, tervek és célok. A fő témakörökön belül különböző jelenségekre fordítok figyelmet: közösségi élet, szomszédi viszony, gyerekkori barátságok, különböző baráti társaságok, találkozási pontok, találkozások helyszíne, közös programok, események, közös tevékenységek célja, programok típusai, jövőbeli találkozások, megszervezett és megszervezendő programok/események, elvárások.

5.1. Koronavírus előtti barátságok és baráti társaságok a 17-25 évesek közösségében (2019)

5.1.1 Kapcsolatteremtés és kapcsolattartás

a. közösségi élet

Mint minden közösség életében, a pálfalvi fiatalok közösségében is vannak kisebb konfliktusok, ennek ellenére az alanyaim arról számoltak be, hogy a közösségben jól érzik magukat. Azonban ennek mértéke változó, a vegyes érzelmek jelen vannak, de minden alany számára van egy bizonyos jellemzője a közösségi életnek, melynek mentén jól érezheti magát a faluban élő fiatalok közösségében (ilyen például a közeli barátok jelenléte a közösségben). A kilenc alany határozottan állította, hogy amikor ideje engedi, amikor lehetősége van, szívesen részt vesz a faluban szervezett programokon, akár a szervezésbe is becsatlakozik, besegít.

„(...)igyekszem részt venni azon, amit rendeznek, és én is igyekszek olyan közegekben mozogni, vagy olyan klikkekbe inkább, amik csak tesznek valamit, hogy legyen a faluba is bármi, egy kicsi... egy kicsi élet úgymond.” (Alany9, férfi, 25 éves)

b. szomszédi viszony

A szomszédsággal mondhatni állandó kapcsolattartás van, főleg azokban az esetekben ahol a szülők is bekapcsolódnak ebbe. Egyetlen alany életében nem jelenik már meg a szomszédokkal való kapcsolattartás, melynek oka az otthontól való tartós távollét. A szomszédságok fontossága leginkább akkor jelenik meg, ha a barátságok kialakítása is szerepet kap, vagyis szomszédokból barátokká válnak. A barátságok kialakulását a területi tényezők is meghatározhatják. Bár a fiatalok körében megszokottabb, hogy iskolából választanak barátot, ott alakulnak ki a baráti társaságok, azonban az egy közösségben élőkénél nem újszerű, hogy a szomszédságokon belül is kialakulhatnak barátságok (Harmati 2012). Ez azért egy jelentős folyamat, mert ezáltal nem csak egy adott baráti társaságba történhet meg a bekapcsolódás, de a közösséghez tartozást is elősegíti.

„Szerintem amúgy nagyon jó, mert ugye az egyik legjobb barátnőm a szomszédom, így nagyon jó szerintem. Nagyon sokat megyünk át egymáshoz, vagy csak simán odamegyünk az ablakhoz, simán integetünk egyet egymásnak, vagy együtt jövünk haza az iskolából (...)” (Alany1, nő, 17 éves)

c. gyerekkori barátságok

Azáltal, hogy egy gyerek elkezd egy közösséghez tartozni, belép a közösség életébe, kialakulhatnak a barátságai. Egy gyerek esetében nem beszélhetünk még homogén társaságról, vagyis nem feltétlenül a közös érdekek és érdeklődési körök határozzák meg, tulajdonképpen csak egymás mellé sodródnak, közös emlékek születnek (Harmati 2012). A baráti társaságok aktív tagjai már egészen kiskorban összebarátkoztak. A csoportcentrikus tagok nem választott barátokról számolnak be, hanem a spontán módon kialakult, gyerekkori barátságait említik.

„Iskola, óvoda, nem is volt választás, hogy barátok lesztek-e vagy nem. Azok lettetek s kész.” (Alany7, férfi, 23 éves)

„Hát már nem emlékszem, mivel mi nem idevalósiak voltunk, csak kiköltöztem, lassan 13 éve talán. Valami hasonló, nem tudom. Az elejére nem emlékszem, hogy hogy lettünk jóba, talán azzal, hogy elkezdtünk járni focizni. Talán ott lettünk jóba mindenki mindenkiével, s utána úgy összefűződünk, úgy is lehet mondani.” (Alany4, férfi, 19 éves)

Az újonnan a faluba költözöttek esetében is ugyanígy történik, ha abban az életciklusban költöznek a faluba. A periodikus tagok idősebb korban, serdülőkorban alakítottak ki barátságokat a falubeli fiatalokkal.

A baráti társaságok szerveződhetnek életkorcsoportok alapján is. Az általam vizsgált esetekre jellemző, hogy az alanyok a saját korosztályukkal barátkoznak szívesebben, ami magába foglalja a kissé fiatalabb és a kissé idősebb (1-2 év különbség) személyeket is. A fiatal felnőttek korcsoportjába tartozó alanyok (4 alany) közül 3 alany a náluk jóval idősebb korosztállyal is szívesen barátkozik eszme- és tapasztalatszerzés céljából. Egyetlen alany állította azt, hogy szívesen barátkozik a nála pár évvel fiatalabbakkal, mert velük érzi magát igazán jól. Roth (2004) szerint az ifjak a saját korosztályuk tekintik a számukra ideális szocializációs közegnek, míg a fiatal felnőttek, ezzel ellentétben különböző korú emberekkel is interakcióba lépnek, hiszen esetükben már a nagykorúság is jelen van, ami más színtereket nyit meg.

Az ifjak életkorcsoportjába tartozók nagy baráti társaságról számoltak be, melynek számos tagja van, amelyek között, ha nem is állandó, de gyakori interakció van. A fiatal felnőttek azonban kevesebb barátról beszéltek, leginkább azokban az esetekben van jelen ez, ha az alany periodikus tagja a társaságnak.

„Hát, igazából az első az T., vele elég hosszú, tartós kapcsolatom van. Nagyon sok rendezvényem már együtt részt vettünk, például Pálfalván is. Más barátom, huh, az érdekes... Hát, így nincs szerintem vagy nem tudom, így közeli nincs.” (Alany8, nő, 25 éves)

A barátságok számát meghatározza az egyén életciklusa: az idősebbeknek kevesebb számú barátja van, mint egy fiatalabb korúnak, ennek oka a komolyabb, életet befolyásoló döntések hozatala, mint például a párkapcsolat (Utasi 2002).

d. különböző baráti társaságok

A kapott információkat összesítve Pálfalván több baráti társaság is létezik. A pálfalvi fiatalok közösségét több baráti társaság alkotja, amelyek életkorcsoportok mentén szerveződnek, és nem igazán mutatnak átfedést. A különböző baráti társaságokban kialakulhatnak szorosabb kapcsolatok (legjobb barátok, kisebb klikkek), de az egyes baráti társaságokat (leginkább a serdülők társaságát) összetartás és azonos értékek, célok képvisellete jellemzi. A pálfalvi fiatalok közössége a kapott információk alapján a következőképpen néz ki: a nagyon fiatalok társasága (kisgyerekek), akik teljesen elkülönülnek, együtt játszanak, a 13-15 év közöttiek társasága, a 16-21 év közöttiek társasága és 22-30 év közöttiek társasága.¹⁶

„Úgy érzem jól kijövünk mindenki egymással. Lényegében úgy mondanám, hogy két korosztályra vagyunk oszolva, így csoportos... vagyis csoportosulva. Vannak a nagyobbak, tehát tőlünk egy

¹⁶ Kutatásomban a 16-21 év közöttiek társaságára és a 22-30 év közöttiek társaságára fektettem a hangsúlyt.

generációval nagyobbak, mi pedig megvagyunk, a kisebb generáció, tehát úgyis.” (Alany4, férfi, 19 éves)

Arról, hogy lehet-e valaki egyszerre két baráti társaság tagja nagyon megosztó vélemények születtek. Az aktív, csoportcentrikus tagok egyértelműen állítják, hogy egyazon időben nem lehet valaki tagja két különböző társaságnak, éppen erre a különbségre alapozva. *„(...) akkor már megvan mindkét csoportban az ellenszenv, hogy itt is van, meg ott is van. Meg az, hogy előbb-utóbb csak egy... csak egyben kapja meg a helyét, csak egy csoportban.”* (Alany7, férfi, 23 éves)

Természetesen, nem drasztikus módszerekkel vannak kizárva az emberek egy adott baráti társaságból, csupán a társaság értékeinek követése nem engedi meg, hogy mindkét csoportban azonosulni tudjon a tagokkal és értékrendszerükkel. A baráti társaságokba való belépés egyéni döntés, mely által elfogadjuk a társaság íratlan szabályait. Egy társaságba való belépés lehet kiváltság is. Bizonyos rítusokon kell átesnie az új tagnak egészen addig, ameddig a már meglévő társaság a bizalmába fogadja (például: előre nem túl bizalmas információkat osztanak meg vele) (Harmati 2012). Ezek alapján a tulajdonképpeni társaságváltás megengedett.

„Szerintem amúgy mostanában ugye L.O. szokott velünk jönni, s régebb amúgy a sokkal nagyobbakkal volt, nem sokkal, de a nagyobbakkal volt, s mostanában velünk szokott jönni, de amúgy ezzel semmi probléma nincs, mert ugyanúgy a barátunk ő is és szeretjük.” (Alany1, nő, 17 éves)

„(...) körülbelül kettőre lehetne osztani: vannak a nagyobbak s vagyunk mi, így nagyobb kisebbek, vagy nem tudom hogyan lehetne mondani. Talán így kettő, s aztán a felnőttek aztán így más, nem ide tartozik.” (Alany4, férfi, 19 éves)

Az aktív, társult tagok nyitott felfogása lehetővé teszi, hogy egyazon időben több baráti társasághoz is tartozzanak, azonban a több társasághoz való tartozás miatt megtörténhet az egyik társaság háttérbe szorulása. A periodikus tagok esetében a több baráti társasághoz tartozás teljesen elfogadott, tulajdonképpen azért, mert ők nem egy adott társasághoz tartoznak, hanem bizonyos tagokkal barátkoznak, így akár az is megtörténhet, hogy két különböző baráti társaságból is van barátjuk. A két társaságba tartozók általában lemorzsolódnak egyik társaságból, de a periodikus tagok esetében ez nem történik meg, hiszen huzamosabb időt nem töltenek egyik társaságban sem.

„(...) a saját példám, mindenkivel nagyjából rendben vagyok, tehát, hogy gondolom, hogy igen lehet. Én úgy látom, hogy lehet. [egyszerre valaki két baráti társaság tagja]” (Alany5, nő, 19 éves)

Mint ahogyan a társaságváltáshoz is nyitottan áll hozzá a pálfalvi fiatalok közössége, az új tagok befogadásához is hasonlóképpen viszonyul. Mivel Pálfalva nagyon közel helyezkedik el a városhoz képest, így egyre gyakoribb, hogy új lakók költöznek a faluba. Az alanyok arról számoltak be, hogy mindig nyitottan fordulnak a faluba költözötték fele. Különböző közös programok és rendezvények által igyekeznek bevonni a már meglévő baráti társaságokba.

5.1.2. Találkozási pontok

a. online/offline kapcsolattartás

A barátokkal való kapcsolattartás megtörténhet személyesen vagy akár online felületen, telefonon keresztül is. A periodikus tagok esetében az online felület használata a kézenfekvő leginkább azért, mert a személyes találkozások száma redukálódott annak függvényében, hogy mennyit tartózkodnak távol az otthonuktól. Az online kommunikáció azonban lehetővé teszi számukra, hogy akár napi szinten beszéljenek egymással, azonban a periodikus tagok esetében az online kommunikáció is úgymond periodikusan zajlik. Leginkább arra használják az online felületet, hogy személyes találkozást beszéljenek meg, mert továbbra is az a fontosabb. A találkozások száma elenyésző, de a kötelék nem szakad meg.

„Szeretem a társaságukat. S pont így vannak ők is velem, s akkor ezáltal az van, hogy amikor ők is itthon vagy van szabadidejük, akkor... s annyira unják magukat, hogy egy jót beszélgetnének velem, akkor rám írnak vagy felhívnak. Tehát ugye ez egy hónapban megtörténik egyszer-kétszer. S ugyanúgy részemről is. De így igazából ennyi, tehát nem sűrűn tartjuk a kapcsolatot, csak így közbe.” (Alany6, férfi, 22 éves)

Az aktív tagok esetében (mind a csoportcentrikus-, mind pedig a társult tagok esetében) a személyes kapcsolattartás gyakori, a személytelen, online felületen történő kapcsolattartás is gyakoribb, mint a periodikus tagoknál. „Amennyiben az ismerősökkel való kommunikációban az e-mailezés és a messengerezés lényeges szerepet tölt be, az alátámasztja azt a feltételezést, hogy az internet hozzájárul a kapcsolati tőke fenntartásához” (Antal Bartalis 2008: 253). Az aktív tagok jellemzően a személyes találkozásokat preferálják: hétvégén, hosszabb vakációkban, szünidőikben. Esetenként akár hétköznap is, de ez annyira nem jellemző.

„Hát... így facebook-on vagy így sms-be írogatunk, vagy így a hétvégén találkozunk inkább. Mikor nincs iskola akkor hétköznapi is. De így általában hétvégén összefutunk, s találkozunk.” (Alany2, nő, 18 éves)

„Hát, vannak például akik külföldön dolgoznak, vagy ugye dolgoznak, vagy késő érnek haza, ilyesmi. De... olyan két-három naponta mindenkivel szoktam találkozni általában.” (Alany3, férfi, 18 éves)

A találkozás célja, mind az aktív, mind a periodikus tagoknál az eszmecsere és a jó beszélgetés. A leggyakoribb, hogy a társaságokból azok a tagok találkoznak, akik a legközelebb állnak egymáshoz.

„Igazából, amikor lehetőség van, vagy hívnak, vagy valami és van időm, kedvem, akkor bárkivel szívesen találkozok, aki, így barátokról beszélünk. Nekem nagyon sokat jelent a lovaglás, úgyhogy inkább a lovas barátaim azok (...)” (Alany5, nő, 19 éves)

b. találkozások helyszíne

Az interjúkban megjelenő információk alapján a találkozások helyszíne lehet a falun belül, de akár a falun kívül is. A falun belül a kocsmák, a kultúrház és a bizonyos barátok lakása/udvara jelenti a találkozási pontot. A falun kívüli találkozási pontok között szerepelnek a városi kocsmák/éttermek/bulizós helyek, olyan helyek ahova kirándulni lehet (erdő, túraterep). Megtörténik, hogy a falun belül találkoznak a pálfalvi fiatalok, tehát a faluban megtalálható találkozási pontok használata viszonylag gyakori.

A különböző baráti társaságok találkozási pontjai átfedést mutatnak. A fiatalabb, serdülőkből álló baráti társaság inkább igénybe veszi a szabadtéri találkozási pontokat, jobban kedveli a szabadtéri tevékenységeket, míg az idősebb, fiatal felnőttekből álló társaság inkább az egyik tagnál való összegyűlést vagy a városi kávézókban, kocsmákban való összeülést preferálja.

„(...) én, jómagam s a barátiam is igazából ilyen konzervatív típusú emberek. Tehát... S ugye mivel nekem is egy kicsit érett az agyam az idők során inkább ilyen konzervatív stílusba mentem át. Az mit jelent? Inkább esik, meg jobban szeretek nálam, vagy akár a barátomnál meginni egy flakon bort, ez mellett elbeszélgetni a dolgokról.” (Alany6, férfi, 22 éves)

Az idősebb társaság esetében már hosszabb múltra tekint vissza az, hogy valakinél összeülve töltik el közösen az időt. Ahogy valamilyen szinten megtörtént az önállósulás, lehetőség volt valakinek a lakásán összegyűlni. Természetesen ez már a fiatalabb korosztálynál is megjelenik.

A fiatalabb társaságban a jogosítvány megszerzése volt az a változást előidéző esemény, amely lehetővé tette a falutól távolabb eső találkozási pontok igénybevételét. Míg az idősebb

társaság havi egy-két alkalommal használja a jól megszokott találkozási pontjait, addig a fiatalabb társaság heti több alkalommal is összegyűl. Mint korábban is említettem a találkozási pontok között átfedés van a két baráti társaság esetében. Mivel a két társaság ugyanazokat a pontokat is használja, így gyakran megtörténik, megtörténhet, hogy két különböző társaság egyazon helyen tölti a szabadidejét. Ennek semmilyen negatív következménye nincs, mert azáltal, hogy a faluban kevés szórakozási lehetőség és kikapcsolódási hely van, a baráti társaságok összeszoktak a közös helyhasználat miatt. Egyetlen alany számolt be arról, hogy még nem tapasztalt olyant, hogy több pálfalvi baráti társaság együtt tölt el időt, az illető alany egy periodikus tag, aki kevés időt tölt Pálfalván.

„Hát, rendszerességgel így összefolyik a társaságunk a nagyobbakkal, és elég jól ki tudunk jönni, szóval szoktunk időt tölteni. Szilveszterkor és ilyen eseményekkor, szüreti bálba még a nagyobbak is besegítenek, és ott vannak velünk.” (Alany2, nő, 18 éves)

5.1.3. Közös programszervezés és közösségi folyamatok

a. közös programok, események

A fiatalabb, leginkább serdülőkből összeálló baráti társaság, mint ahogyan már korábban is említettem a szabadban levő találkozási pontokat kedveli jobban, ennek megfelelően a közösen szervezett programok is e köré épülnek. Gyakorta a társaságukban a túra, az erdei sütések, a kirándulások, a sátrazások, focizások. A téli, hidegebb évszakban a téli sportokra alapozzák a közös tevékenységet, mindemellett az egyszerű kirándulások is megjelennek (például egy városlátogatás Brassóba). A faluban megrendezett és más falvak báljaira is közösen mennek, ahogyan az idősebb, fiatal felnőttekből álló társaság is. A periodikus tagok többnyire a bálozások idejére csatlakoznak a társaságokhoz.

„Hát elég aktívak vagyunk. Tehát sok helyen, mindent csinálunk, mindenfelé megyünk. Egy körülbelül olyan 8-10 ember társaságában szoktunk lenni örökké.” (Alany4, férfi, 19 éves)

Ahogy a találkozások gyakorisága változik a két társaság között, úgy az is kiderült az általam begyűjtött információkból, hogy a fiatalabb társaság 1-2 hetente programot szervez magának, legyen ez pingpongozás a kultúrházban vagy egy komplexebb kirándulás. Az idősebb társaság legfeljebb havonta tud magának közös programot szervezni, amely megnyilvánulhat egy egyszerű beszélgetésben, de akár egy szilveszteri buliban is.

Mindkét társaság esetében a nyílt eseményszervezés a szüreti bál megszervezése és a falunapok eseményeinek megszervezésébe való segítségnyújtás. Ebben az esetben is felmerül,

ami már korábban is említésre került: a két baráti társaság nem csupán együtt tölti az idejét, de együttműködnek, és közös eseményt szerveznek.

A faluban szervezett programoknál, eseményeknél mindkét társaság a kultúrházat veszi igénybe, ugyanis a faluban az az egyetlen hely, amely nagyobb események megrendezésére is alkalmas, ugyanakkor kisebb baráti összejövetelekre is megfelelő, például egy esti pingpongozásra. Kisebb baráti programok a kocsmában vagy a társaságok tagjainál zajlanak (például kerti-parti).

b. a közös tevékenysége célja

A közös programok a csapatösszerázás, a kellemesen eltöltött szabadidő, de ugyanakkor a mély beszélgetések helye is, amely a bizalomra épít. A barátok irányába mutató bizalom közel áll a családi kapcsolatokban megnyilvánuló bizalomhoz. A barátság egy olyan eredményesen működő választott kapcsolat, amely szolidaritásra és hasonlóságra épül, egy barátságban egyaránt jelen van a cél, az emóció és a tradíció is. (Utasi, 2002)

„(...) olyanok vagyunk, mint egy család, főzünk, bulizunk közbe, meg ott alszunk, s az úgy... úgy olyan családiassá teszi az egész barátságot s szorosabbá.” (Alany1, nő, 17 éves)

c. programok típusai

A legtöbb program, melyet a baráti társaságok szerveznek, nem nyitott program, azaz csak maguknak szervezik azt. Azonban, megtörténhet, hogy egy úgymond kívülálló is részt vesz a programon. A 9 interjúalany közül csupán kettő nem tesz említést arról, hogy valamilyen programnak köszönhetően csatlakozott új tag a társasághoz. Számos oka lehet annak, hogy hogyan vehetett részt a szóban forgó személy a programon, de a legegyszerűbb magyarázat, az a fiatalabb társaságra jellemző eset, amikor valakinek az osztálytársa részt vesz a programon.

A másokkal való interakciók során megismerünk más egyéneket, mint egyszeri individualitásokat. Az egyéni vonásaik alapján egy viszonylag tartós véleményünk alakul ki a személyről. Egy adott emberről kialakított vélemény abban nyilvánul meg, hogy mik azok a tényezők, amelyek meghatározzák őt. Nem minden tényező azonos súlyú, így megtörténhet, hogy a személy által elkövetett tett magát a személyt is meghatározza (Asch 1973). Ha azonban a személy mentalitása és esetleges cselekedetei is megfelelően illeszkednek a társaságba, akkor bizonyos idő után egyenlő tagja lehet a társaságnak (mind a fiatalabb, mind az idősebb társaság esetében).

„Hát, szerintem lassú folyamat, míg úgy mindenki hozzászokik még, főleg az újak is, hogy akkor most milyen társaságban vannak, így mindenkit megismer úgy igazán. Ugye mi régről ismerjük

egymást, mindenkinek a rossz és jó tulajdonságát, de szerintem így kis idő múlva minden megy magától.” (Alany2, nő, 18 éves)

5.1.4. Jövőbeli elvárások, tervek és célok

a. jövőbeli találkozások

A jövőt nézve mindkét baráti társaságba tartozó alanyok szeretnék megtartani azt, hogy továbbra is legalább ennyit találkozzanak a társaság többi tagjával. A periodikus tagok szeretnék, ha a találkozások gyakorisága nőne. A jövőt nézve az alanyok továbbra is a már jól megszokott helyszíneken szeretnének találkozni a társaság tagjaival. Egyetlen olyan alany volt, (a társaságok periodikus tagja), amely egy új találkozási pontot ajánlott: egy a fiatalok számára fenntartott klubhelyiséget.

„Hát, örvendenék, ha ilyen klubot vagy ilyen helységet hoznának létre, ahol így fiatalok összeülnének, nem a kocsmá, hanem egy másik hely, ahol lehetne akár társasozni, beszélgetni.” (Alany8, nő, 25 éves)

b. megszervezett és megszervezendő programok/események

Mindkét társaságból kikerült alanyok pozitívan viszonyulnak az általuk eddig megszervezett és megszervezendő programokhoz és eseményekhez, mind egyéni szinten, mind pedig társasági szinten. Ha az ötletet szervezés követi, akkor már a szervező tagok pozitívan és a lehető legtöbbet hozzáadva állnak a szervezés elé.

„(...) megpróbálunk ott lenni, mert tényleg, nem azért mert ilyen valamiféle kötelezettséget érzünk vagy ilyesmit, hanem csak azért, mert egyszerűen jól érezzük magunkat egymás társaságában, szeretünk ott lenni, ezért megpróbálunk minél többen ott lenni.” (Alany5, nő, 19 éves)

Éppen ezért lehetséges, hogy a már meglévő eseményeknek és programoknak folytatása legyen. A fiatalabb társaság, a serdülők társasága az összeüléseket és mély beszélgetéseket szeretné folytatni és hasonló gyakorisággal megismételni, nyitottan állnak hozzá és egyértelműen erős szándékkal szeretnék megvalósítani. Továbbá közös ünneplést, kirándulást is terveznek.

A fiatal felnőttek társaságából kikerült alanyok esetében már nem ennyire egyértelmű, hogy milyen közös programot, eseményt szerveznének, illetve, hogy milyen igény van erre. Egyszerű, kis találkozások szerepelnek a rövidtávú tervek között. Azonban jellemzőbb, hogy terv nincs, csupán hajlam a szervezésre, amely konkrét célon alapul: a fiatalok összerázása a közösségi tudat erősítése.

„(...) hogyha esetleg hajlamos lennék arra, hogy bekapcsolódjak egy ilyesmibe, s hogy komolyan vegyem s akarjam csinálni, hogyha 1-2 olyan személy, aki azt mondja, hogy ne, például meghallod, hogy nem tudom milyen faluba van ez és ez (...) S nekünk is megtetszik, s egyet értünk vele, s utána járunk, hogy csináljuk (...) akkor én szívesen szánnék rá egy hétvégén pár órát, hogy megvalósítsuk ezt (...).” (Alany6, férfi, 22 éves)

Egyetlen alany számolt be arról, hogy a fiatal felnőttekből álló baráti társaságával kulturális esemény szervezését tervezik: a Szent Páli színdarabos bál megszervezésének hagyományát akarják feléleszteni.

Mindkét baráti társaság esetében az események és programokat a jövőben a faluban szeretnék megszervezni, megrendezni annak ellenére, hogy a városban eltöltött idő kifejezetten népszerű jelenleg, leginkább a fiatalabb társaság körében.

c. elvárások

A fiatalabb baráti társaságba tartozó alanyok közül csak egy jelentette ki, hogy jelenleg a faluból sem esemény, sem pedig hely nem hiányzik, azonban a többi alany egy ifjúsági klub, ifjúsági központ hiányára mutatott rá.

Az idősebb társaság tagjai hasonlóképpen vélekednek a falu hiányosságairól. Égető problémát jelent olyan események hiánya, amelyek összehozhatnák, összekovácsolhatnák a pálfalvi fiatalokat. Ilyen például egy ifjúsági klub vagy egy jól megrendezett, sok programmal rendelkező falunap. A hely, mint olyan nem jelent hiányosságot, hiszen lenne a faluban lehetőség, tér és hely az események és programok megszervezéséhez.

„Egy ifjúsági központ vagy egy olyan helység ahol a fiatalok... ami a fiataloknak fenn van tartva, hogy ott össze lehet gyűlni esetleg, van egy pár ilyen játék vagy ilyesmi, s ott lehet akkor szocializálni.” (Alany3, férfi, 18 éves)

A serdülők társasága is igényli a minőségi falunapokat. Akárcsak a szüreti bál, amely fontos szerepet tölt be a pálfalvi fiatalok közösségében, a falunap is kiemelt helyet kap, azonban ebben az esetben nem csupán a fiatalok esetében, hanem az egész falura vonatkozóan.

„Hát a falunap az nagyon-nagyon sokat dobott a közösségen, ugye idén nem került megrendezésre nem tudom miért, és remélem, hogy nem fog elmaradni jövőre, mert szerintem az az egyik legnagyobb esemény a falu életében.” (Alany3, férfi, 18 éves)

5.2 Koronavírus alatti barátságok és baráti társaságok a 17-25 évesek közösségében (2020, karantén utáni időszak és 2021, éjszakai kijárási tilalmak időszaka)

Ahogy korábban is említettem ebben a fejezetben együtt tárgyalom a karantén utáni időszakban és a kijárási tilalmak időszaka alatt készített interjúkból kapott információkat. Számos dimenzióban nem változtak a baráti társaságok a pandémia alatt. Az újonnan elkészített interjúk megerősítették azon információkat, melyeket már 2019-ben megszereztem. Ebben a fejezetben a pálfalvi baráti társaságok konkrétan olyan aspektusaira térek ki, melyek változtak a koronavírus következtében, illetve olyan információkat elemzek, melyek újak számítanak a 2019-es interjúk kutatásomhoz képest.

5.2.1 Kapcsolatteremtés és kapcsolattartás

a. különböző baráti társaságok

Akárcsak 2019-ben, 2020-ban és 2021-ben is mindkét baráti társaság tagjai hasonlóképpen számoltak be társaságuk dinamikájáról. Az idő nem változtatott a társaságok összetételén, ugyancsak megmaradtak a 16-21 évesek, mint egy összetartó társaság és a 22-30 évesek, mint baráti társaság.

„Hát, korosztálytól függően, igen. Tehát vannak a nagyon kicsik és vannak, akik a 18-20-as éveikben járnak. De igazából... Kettőről tudok.” (Alany11, nő, 23 éves)

Azonban, ami új információként szolgált, az az, hogy miként is tekintenek egymásra a baráti társaságok: természetesen korábban is jelent volt, hogyha egy találkozási pontot használtak, az időt közösen töltötték, viszont a fiatal felnőttek társasága, mivel kevésbé aktívan szerveznek programot, emiatt pozitívan, követendő példaként tekintenek a fiatalabb társaságra.

„Szerintem sokkal jobb és sokkal összetartóbbak, mint a miénk volt, tehát, ami... a mi baráti társaságunk volt, sokkal megértőbbek. Teljesen látszik, hogy szinte minden hétvégét együtt töltenek. Csomó helyre elmennek, tehát nem úgy, mint mi, tehát valószínű, hogy akkor nem volt annyi lehetőség, nem voltak adottak a kirándulások számunkra. Viszont láttam, hogy több helyre elmennek, mint mi.” (Alany11, nő, 23 éves)

A koronavírus meglepő hozadéka, hogy 2020-ban és 2021-ben már nem csak két baráti társasággal kellett számolnom. Az eltelt időszak talán egyik legnagyobb változása, hogy kialakult egy teljesen új, 15 tagú baráti társaság az ifjúkorúak körében. Az évek óta tartó ismeretségből egy homogén baráti társaság alakult ki az elmúlt egy év alatt (lásd: 2. ábra). Tagjai mind aktív tagok és csoportcentrikusak. A szoros barátságukat az egymásnak szervezett

meglepetés születésnap bulik szervezésére alapozzák.¹⁷ Az új társaság tagjai 16-18 év körüli fiatalok, a bizalomra és a nyitottságra építenek.

„Mindenki más, ezt tudom mondani, de jól kijövök velük, mert én nyitott vagyok és alkalmazkodó. És szeretem amikor együtt vagyunk, mert olyan jó falusi közösség, és szeretek velük lenni, társalogni, sétálni egyet a faluban.” (Alany13, nő, 17 éves)

„Hát nem is tudom nem sok, nem számít soknak én azt gondolom, de úgy körülbelül olyan 15. Azt hiszem.” (Alany20, nő, 17 éves)

5.2.2. Találkozási pontok

a. online/offline kapcsolattartás

A koronavírus legtöbb esetben nem változtatott a barátságokon és a baráti társaságok működésén. Az online kapcsolattartás lehetővé tette, hogy a karantén alatt is szoros kapcsolatban maradjanak a tagok. Az új baráti társaság tagjai közös online tanulásról is beszámolnak. A karantén időszak alatt nehezebb volt a találkozás, de nem zárta ki, hogy együtt töltsenek el időt.

„Hát az elején, ugye akkor kijárási tilalom is volt, akkor nehezebben, de ugye most így enyhült, egyre többet, tehát így hétvégeként szerintem mindig van...” (Alany18, férfi, 24 éves)

„Mindenféleképpen nehezebben, igyekszünk vagy valakinél összeülni, ha lehet. Vagy hogyha lehet most 10-ig bemenni valamit meginni vagy megenni.” (Alany19, férfi, 21 éves)

„A heti egyet próbáljuk tartani. Az azért megvan. Nem szokott az lenni, hogy egy hónapja nem találkoztunk. Ilyen azért nem nagyon fordult elő.” (Alany12, nő, 20 éves)

A kijárási tilalom ellenére találkoznak, tartják a személyes kapcsolat. Ez leginkább az aktív tagokra jellemző. A periodikus tagok sem a karantén utáni időszakban, sem a kijárási tilalom időszakában nem változtattak találkozási szokásaikon.

„Találkozni? Hát? Havonta egyszer. Egy-két havonta egyszer.” (Alany11, nő, 23 éves)

„Hát nem mindig feltétlenül jó, hogy beülünk a kocsmába, mert én szeretek kicsit lelkizni, de föltétlen be akarunk ülni valahova, akkor én úgy vagyok, hogy menjünk be a városba, mert ott, ha kávézni akarsz, akkor kávézol, ha kocsmázni akarsz, akkor kocsmázol, akkor ott is nagyobb a kínálat, mint itt nálunk a faluba.” (Alany10, nő, 21 éves)

¹⁷ A homogén baráti társaság tagjaihoz úgy jutottam, hogy a közös focizásokba becsatlakoznak a tagok, így az alanyok ajánlottak az új baráti társaságból is tagokat interjúzásra.

b. találkozások helyszíne

A találkozások helyszíne nem változott, a találkozási pontok nagyrészt a régiiek maradtak. Két nagyobb változás történt. Az egyik központi hely, a kocsmá bezárt a kijárási tilalmak alatt végleg, azonban ősszel megnyitotta kapuit a pálfalvi focipálya, ahol lehetőség van a közös időtöltésre.

„A focipályát azóta használjuk amióta átadta a polgármester és megengedte, hogy focizzunk, és megvan az a csapat, amit H.-nak köszönhetek, hogy bevettek a csoportba.”
(Alany14, férfi, 21 éves)

5.2.3. Közös programszervezés és közösségi folyamatok

a. közös programok, események

A közös programszervezés leginkább az új baráti társaságnál figyelhető meg, hiszen ők hatalmas hangsúlyt fektetnek a születésnapokra.

„Legtöbbször ők kezdeményezik a szervezkedést, ezért nagy lelkesen szervezkednek. Ezért azt gondolom, hogy jól.” (Alany20, nő, 17 éves)

5.2.4. Jövőbeli elvárások, tervek és célok

a. jövőbeli találkozások

Az általam készített interjúk során azt figyeltem, hogy minden alany pozitívan áll a jövőhöz, leginkább arról számoltak be, hogy többet szeretnének találkozni barátaikkal a jövőben, bár így is találkoznak, amennyit csak tudnak. A koronavírus alatt úgy érzik, barátságuk erősödött.

„Én azt gondolom nem változott, inkább jobb lett. Többször beszélünk telefonon és az is rásegít, addig lehet nem beszélünk annyit telefonon, de találkoztunk... igen az lenne a jobb. De az a lényeg, hogy így is megtartjuk és nem csak a találkozások miatt.” (Alany20, nő, 17 éves)

6. Következtetések

A pálfalvi fiatalok egy viszonylag összetartó és erős közösségbe tartoznak. A falu fiataljainak közösségét több baráti társaság alkotja. A közösség összetartó ereje valójában a kisebb baráti társaságokban nyilvánul meg a közös események, programok és az egymáshoz való viszonyulás tükrében. Annak ellenére, hogy a széthúzó erő és a konfliktusok jelen vannak, könnyedén tudnak alkalmazkodni egymáshoz, a közös múlt, a közös érdekek és a közös mentalitás lehetővé teszi a problémák áthidalását.

Mind egymás fele, mind pedig az idegenek, újonnan csatlakozók fele nyitottak a baráti társaságok. A nyitottságnak köszönhetően létrejöhetnek a közös eseményszervezések, mint például a szüreti bál megszervezése és lebonyolítása, melyen különböző korosztályok mentén szervezett baráti társaságok vesznek részt. A közösen szervezett események és az azonos találkozási pontok használata miatt gyakorta megtörténik, hogy a serdülők társasága és a fiatal felnőttek társasága együtt tölti szabadidejét.

A falu nem gazdag szabadidős tevékenységek, szórakozás céljára fenntartott helyek szempontjából, bár a kultúrház, (a kocsma) és baráti társaságok bizonyos tagjainak lakása igénybe vehető ilyen célból. A találkozási pontok jelentős hányada a városba tevődött, melynek oka a falu városhoz közeli elhelyezkedése, a könnyed közlekedés a város és a falu között és egyértelműen a helybéli sokszínű szórakozási lehetőségek hiánya. A 2+1 társaság találkozási pontjai csak a faluban fedik egymást, a társaságok különböző szabadidős tevékenységeken, programokon vesznek részt a falun kívül.

Az aktív és a periodikus tagok eseményeken és programokon való részvétele nem azonos. Nem csupán ennyiben nyilvánul meg a különbség a két csoport között, jól elkülönülnek kapcsolattartás és személyes találkozások szempontjából is. Míg az aktív tagokat a rendszeres találkozások és a rendszeres kapcsolattartás jellemzi, addig a periodikus tagokat, mint nevük is mutatja, egy időközönkénti kapcsolattartás és közösségi életben való részvétel jellemzi. A legszámottevőbb eltérés a két csoport között azonban az, hogy míg a periodikus tagok több baráti társaságba is könnyedén bekapcsolódhatnak közeli barátaik révén, addig az aktív tagok csak egy társaság tagjai lehetnek.

Annak ellenére, hogy számos alkalommal a társaságok a falun kívüli találkozási pontokat és szórakozási lehetőségeket választják, nem teljesen szakadtak el a hagyományokon

alapuló faluban szervezett programoktól és eseményektől. Bár a modernizáció hatása egyre inkább érződik, és egyre kevesebb bál szerveződik, de az évente megszervezett szüreti bál továbbra is központi szerepet tölt be mindkét baráti társaság életében.

Az ifjúsági klub ötlete is arra mutat rá, hogy van esély és igény arra, hogy a pálfalvi fiatalok újra a faluban töltsék szabadidejük nagy részét és hagyományos közösségeként működjenek. Azonban ennek kialakítása, kialakításának esetleges problémái, menete és fenntarthatósága egy újabb kutatást igényel.

7. Irodalomjegyzék

- Albert, F., Dávid, B., Tóth, G. 2020. Hány barátja van Önnek?. *Társadalomtudományi Szemle*, 10(3): 3–30.
- Antal Bartalis, I. 2008. *Az internet-használat szerepe a kapcsolati tőke alakításában*. In: Biró, Z. (szerk.) *Változó térség. Szociológiai és antropológiai elemzések*. Alutus Kiadó, Csíkszereda, pp. 229–256.
- Asch, S. E. 1973. *Személyekről alkotott benyomások*. In: Hunyadi, G. (szerk.) *Szociálpszichológia*. Gondolat Kiadó, Budapest, pp. 137–151.
- Ribeiro, C. 2020. How lockdowns are changing our friendship groups. *BBC*.
<https://www.bbc.com/worklife/article/20201005-how-covid-19-is-changing-our-social-networks>
Letöltve: 2021.04.17.
- Croitoru, C., Becuț Marinescu, A., Arsene, O., Ceobanu, I., Hampu, V., Matei, Ș., Vintilă Mihăilescu, M., Oana, I. 2019. *Barometru de consum cultural 2019. Experiența și practicile culturale de timp liber*. Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, București, pp. 18.
https://www.academia.edu/44825278/Barometrul_de_consum_cultural_2019_Experien%C8%9Ba_%C8%99i_practicile_culturale_de_timp_liber?fbclid=IwAR2aPxDTy79Q7QDQu8-iyOP1kiu97vxbICBv6mupswpriRvDV8HGIyE_HaQ Letöltés: 2021.04.17.
- Eperjessy, K. 1966. *A magyar falu története*. Gondolat Kiadó, Budapest, pp. 238–265.
- Harmati, E. 2012. „A legnagyobb emberi próba és szerep.” *Az emberi barátságok szociológiája*. In: Dusa, Á. R., Kovács, K., Márkus, Zs., Nyüszt, Sz., Sörös, A. (szerk.) *Egyetemi élethelyzetek. Ifjúságszociológiai tanulmányok*. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, pp. 99–118.
- Jakab, A. Z., Vajda, A. 2019. *A vidék változó képe Erdélyben*. In: Jakab, A. Z., Vajda, A. (szerk.) *Változó ruralitások*. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, pp. 7–10.
- Lenhossék, M. 1922. *Az ember anatómiája 1*. Pantheon Irodalmi Intézet Részvénytársaság, Budapest, pp. 5.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/KlasszikusOrvosiKonyvek_144/?pg=0&layout=s
Letöltés: 2021.04.17.

- Mihályi H. 2020. A járvány hatása az emberekre-gyenge és erős kötések szerepe a járvány elviselésében. *Szellem és tudomány* (2):55–73. https://atti.unimiskolc.hu/docs/SzellemesTudomany2020_2.pdf?fbclid=IwAR2dR5xTVIAy9izp28vtbf5FCJk8IB90cBCainiyEnVISqLx_P8jfnt_qQg#page=47 Letöltés: 2021.04.17.
- Panzetta, A. 2004. *A közösség fogalma*. In: Neményi, Á. (szerk.) *Faluszociológia*. Stúdium Kiadó, Kolozsvár, pp. 369–381.
- Pitulac, T. 2007. *Comunitate*. In: Zamfir, C., Stănescu, S. (eds.) *Enciclopedia dezvoltării sociale*. Editura Polirom, Iași, pp. 116–125.
- Popa, A. E. 2010. Comunitatea rurală din perspectiva locuitorilor ei și a administrației locale. *Sociologie Românească*, 8(2): 58–77.
- Roth, E. 2004. *Szociológia és társadalom*. Scientia Kiadó, Kolozsvár, pp. 205–210.
- Silló, Á. 2017. *Székegyföldi fiatalok szabadidős szokásai*. In: Biró, A. Z., Bodó, J. (szerk.) *Eszközök és tartalmak. A média hatása gyermekekre és fiatalokra*. Státus Kiadó, Madéfalva, pp. 158–164.
- Szokolszky, Á. 2004. *Kutatómunka a pszichológiában*. Osiris Kiadó, Budapest, pp. 459–463., 474–475.
- Tönnies, F. 1983. *Közösség és társadalom*. Gondolat Kiadó, Budapest, pp. 9–64.
- Umbreș, R. G. 2007. *Acțiune colectivă*. In: Zamfir, C., Stănescu, S. (eds.) *Enciclopedia dezvoltării sociale*. Editura Polirom, Iași, pp. 19–27.
- Utasi, Á. 2002. *A bizalom hálója*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, pp. 9–56.
- Utasi, Á. 2013. *Kötelékben. Szolidaritás-hálók és közélet*. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Szeged, pp. 80–83.
- Vajda, A. 2019. *Falusi közösségek, változó életterek, átalakuló lokalitások*. In: Jakab, A. Z., Vajda, A. (szerk.) *Változó ruralitások*. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, pp. 11–29.
- Zamfir, C., Zamfir, E. 2020. *Calitatea vieții în timpul pandemiei: probleme și politici de răspuns. Un punct de vedere sintetic*. Institutul de Cercetare a Calității Vieții, București, pp. 9–10.

7.1 Egyéb online források:

Váncsa, R. 2019. *A karácsonyfa dísze*. <http://kszj.ro/a-karacsonyfa-disze/> Letöltés: 2021.04.17.

Coronavirus COVID-19 România Project. <https://covid19.geo-spatial.org/despre> Letöltve: 2021.04.17.

De astăzi este interzisă circulația în afara locuinței după ora 22:00. Starea de alertă a fost prelungită <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/de-astazi-este-interzisa-circulatia-in-afara-locuintei-dupa-ora-2200-starea-de-alerta-a-fost-prelungita-1467759?fbclid=IwAR1YbyokvyZ4o0WBVSzUuIP9PzVSFuUHVJNnHFImgl4HYnSwcbrUPPoOn6g> Letöltve: 2021.04.17.

DECRET nr. 195 din 16 martie 2020 Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 212 din 16 martie 2020. <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/223831> Letöltve: 2021.04.17

Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján, 1852-2011. Varga E. Árpád 2002-től kiegészített adatsorai.
http://nepszamlalas.adatbank.ro/?pg=felekezeti&id=434&fbclid=IwAR1QIH09tsWyU-xxcqqKhQACHQ6xWs850THg_532ognk_Th4BsuOFa8aKrI Letöltés: 2021.04.17.

HOTĂRÂRE nr. 24 din 14 mai 2020 Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 395 din 15 mai 2020 <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/225602> Letöltve: 2021.04.17.

Nemzeti Statisztikai Intézet. Populația stabilă pe județe, municipii, orașe și localități componenete la RPL 2011. <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/> Letöltés: 2021.04.17.

Pálfalva község. http://www.csikpalfalva-kozseg.ro/index.php?menuID=3&fbclid=IwAR0aLdyoO5RUcZujoOqK_Eh-SGRTaFhnoaU0fAeSKwh1VIA5QU4FOVvjr30 Letöltés: 2021.04.17.

Restricționarea circulației persoanelor pe timpul nopții, închiderea magazinelor după ora 21 și alte restricții, în vigoare începând de luni. <https://www.g4media.ro/restrictionarea-circulatiei-persoanelor-pe-timpul-noptii-inchiderea-magazinelor-dupa-ora-23-si-alte-restrictii-in-vigoare-incepand-de-luni.html?fbclid=IwAR1PBv4E5NDJWG1P1rK-eEJuzJPz97PiT25AdN09GJkd5L34zpXpOTv6Kss> Letöltve: 2021.04.17.

Interjúalanyok listája:

Alany1, nő, 17 éves. Interjú időpontja: 2019.10.28
Alany2, nő, 18 éves. Interjú időpontja: 2019.10.28.
Alany3, férfi, 18 éves. Interjú időpontja: 2019.11.03.
Alany4, férfi, 19 éves. Interjú időpontja: 2019.11.03.
Alany5, nő, 19 éves. Interjú időpontja: 2019.11.02.
Alany6, férfi, 22 éves. Interjú időpontja: 2019.10.26.
Alany7, férfi, 23 éves. Interjú időpontja: 2019.10.24.
Alany8, nő, 25 éves. Interjú időpontja: 2019.11.05.
Alany9, férfi, 25 éves. Interjú időpontja: 2019.10.25.
Alany10, nő, 21 éves. Interjú időpontja: 2020.09.02.
Alany11, nő, 23 éves. Interjú időpontja: 2020.09.25.
Alany12, nő, 20 éves. Interjú időpontja: 2020.10.17.
Alany13, nő, 17 éves. Interjú időpontja: 2020.10.24.
Alany14, férfi, 21 éves. Interjú időpontja: 2020.11.04.
Alany15, férfi, 17 éves. Interjú időpontja: 2021.03.31.
Alany16, nő, 25 éves. Interjú időpontja: 2021.04.03.
Alany17, férfi, 22 éves. Interjú időpontja: 2021.04.03.
Alany18, férfi, 24 éves. Interjú időpontja: 2021.04.03.
Alany19, férfi, 21 éves. Interjú időpontja: 2021.04.07.
Alany20, nő, 17 éves. Interjú időpontja: 2021.04.12.
Alany21, férfi, 20 éves. Interjú időpontja: 2021.04.12.

8. Függelékek

Korosztály	2019		2020		2021	
	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi
17 éves	4	4	4	5	6	6
18 éves	2	4	4	4	4	5
19 éves	4	5	2	4	4	4
20 éves	3	4	4	5	2	4
21 éves	2	5	3	4	4	5
22 éves	4	3	2	5	3	4
23 éves	7	5	4	3	2	5
24 éves	3	2	7	5	4	3
25 éves	7	6	3	2	7	5
Összesen	74		70		77	

1. táblázat: A csíkpálfalvi 17-25 év közötti fiatalok számának alakulása 2019-2021 között
 Forrás: Csíkpálfalvi mezőgazdasági nyilvántartó (saját szerk.)

1. ábra: Csíkpálfalvi 17-25 év közötti fiatalok baráti társaságaiban résztvevő tagok kategorizálása

homogén társaság	heterogén társaság
• új, koronavírus ideje alatt kialakult társaság • ifjúkori társaság • aktív (csoportcentrikus tagok)	• koronavírus előtt már létező társaságok • két társaság: ifjúkori és fiatal felnőttek társasága • aktív+periódikus tagok • csoportcentrikus és társult tagok is részesei

2. ábra: Csíkpálfalvi baráti társaságok típusai a 17-25 év közötti fiatalok közösségében

Interjúvezető

I. Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás

1. Hogy érzed magad a pálfalvi fiatalok közösségben?
2. Te hogyan kapcsolódsz be a közösség életébe?
3. Milyen a kapcsolatod a szomszédsággal? Tartod velük a kapcsolatot?
4. Hogyan szereztél barátokat, ismerősöket a faluból? (Hogyan barátkoztatok össze?)
5. Milyen korosztállyal barátkozol szívesebben?
6. Mesélnél nekem a pálfalvi baráti társaságodról?
7. Miképpen tartod ezen barátaiddal a kapcsolatot? (személyes, személytelen) Milyen gyakran tudtok kommunikálni egymással?
8. Több baráti társaságról is tudsz a falun belül?
 - *IGEN: Milyennek látod ezeket a baráti társaságokat? Lehet valaki egyszerre két baráti társaság tagja?*
9. A faluba költöző fiatalok esetében megtörténik a közösségbe való beilleszkedés?
 - *IGEN: Ez miként valósul meg?*
 - *NEM: Szerinted mi ennek az oka?*
10. Milyennek látod a pálfalvi fiatalok befogadó készségét, ha idegen csatlakozna egy baráti társasághoz?

II. Találkozási pontok

1. Milyen gyakran találkozol a falubeli barátaiddal személyesen?
2. Ilyenkor több barátoddal is találkozol vagy csak nagyon szűk baráti körben zajlanak a találkozások?
3. A falubeli barátaiddal jellemzően hol szoktál találkozni?
4. Milyen gyakran szoktatok ezen/ezek a helyeken találkozni?
5. Miért pont ott találkoztok?
6. Térben ez hol helyezkedik el, a te lakhelyed és a barátaid lakhelyét figyelembe véve?
7. Mióta használjátok a helyet/helyeket arra a célra, hogy találkozzatok ott?
8. Te milyennek látod ezt/ezeket a helyet/helyeket?
9. Számodra mit jelent, hogy azon a helyen/helyeken tudtok találkozni?

10. HA TUD MÁS BARÁTI TÁRSASÁGRÓL:

- a. *A faluban más baráti társaságok hol szoktak találkozni?*
- b. *Te és a falubeli barátaid szokátok más baráti társaságok találkozási helyét használni?*
- c. *Ilyenkor a különböző baráti társaságok együtt töltik az időt?*

III. Közös programszervezés, közösségi folyamatok

1. Milyen közös programokban vettél részt a falubeli barátaiddal?
2. A falubeli baráti társasággal milyen programokat szerveztetek?
3. Milyen gyakorisággal szoktatok közös programokat szervezni?
4. Milyen céllal szervezitek ezeket a programokat?
5. Ezek a programok nyitottak kívülálló emberek számára is vagy a szűk baráti körre korlátozódnak?
 - *HA NYITOTT: Hogyan népszerűsítitek a falubeli barátaiddal közösen rendezett programokat? Számodra milyen egy nagy társaságban eltöltött idő?*
 - *HA ZÁRT: Számodra milyen a szűk baráti körben eltöltött idő?*
6. A faluban szervezett programoknál milyen helyeket vesztek igénybe?
7. Hogyan választjátok ki ezeket a helyeket?
8. A falubeli barátaiddal együtt rendezett programok, eseményeknek köszönhetően csatlakozik a társaságotokhoz új tag?
 - *HA IGEN: Hogyan fogadja ezt a baráti társaság?*

IV. Jövőbeli elvárások, tervek, célok

1. A jövőt nézve, te hogyan szeretnéd tartani a kapcsolatot a falubeli barátaiddal?
2. Milyen gyakorisággal és hol szeretnél találkozni a falubeli barátaiddal?
3. Te hogyan viszonyulsz az általatok szervezett programokhoz/eseményekhez?
4. A barátaid hogyan viszonyulnak az általatok szervezett programokhoz/eseményekhez?
5. A jövőben szeretnétek közösen programokat, eseményeket rendezni?
6. Milyen céllal tennétek ezt?
7. Hol szeretnétek ezeket rendezni, megszervezni?

V. Barátság a koronavírus idején (2020-as interjúk esetében)

1. A falubeli barátaiddal hogyan tartod a kapcsolatod a koronavírus ideje alatt?
2. Konkrétan a koronavírus ideje alatt szerveztetek programokat a falubeli barátaiddal?
Hogyan zajlik a szervezés?
3. Jellemzően hol találkoztok a barátaiddal a jelenlegi körülmények között?
4. Milyen gyakran tudtok találkozni a szigorítások mellett?
5. Hogyan írnád le a falubeli baráti kapcsolataidat a vírushelyzetben?

Interjú:

Alany2, nő, 18 éves. Interjú időpontja: 2019.10.28.

(részletek)

(...) ami miénk a közösség nagyon jó, nagyon összetartóak vagyunk. Például nyáron is többféle helyre kirándulunk, szervezünk többféle dolgot, eseményeket. Nagyon jól összeszerveződött ez a társaság, nagyon jól kijövünk egymással, mindent meg tudunk beszélni és... tehát, humorosak, mégis lehet velük rendesen, érzelmileg is beszélni. Szóval így nagyon jól érzem itt magam.

Hogyan alakult ki ez a társaságotok?

Hát, már... hát, óvodás korunk óta ismertük egymást, egy oviba jártunk konkrétan, és hát, ez így fokozatosan fejlődött ki közöttünk, és egyre jobban megismertük egymást, már nem olyan gyerekként tekintünk egymásra, és, hát olyan felnőttek lettünk már úgymond, másképp kezelünk dolgokat, és...

Te hogyan kapcsolódsz be a közösség életébe itt Pálfalván?

Hát... Az a baj elég ritkán veszek részt ilyen nagyobb eseményeken, de amikor csak tudok, odaállok és segítek, például ilyen szüreti bállokkor vagy valami, akkor mindig részt veszek, és próbálok, hogy mindig, hogy társaságba legyek, együtt, hogy később ezt majd, erre majd tudjunk visszaemlékezni.

(...)

Mesélnél nekem a pálfalvi baráti társaságról?

Hát... Szerintem nagyon egyediek vagyunk, mivel hát... tudunk minden helyzetben vagy komolytalanok, komolyak is lenni ugyanúgy. Van csoportunk is, ahol megbeszélünk dolgokat, elhívjuk egymást bárhova, menni kávézni vagy akár egyet csak sétálni, vagy biciklizni. Régebb még intenzívebb volt, mert többet jártunk így biciklizni el, Somlyóra, meg ilyenek. Most is azért eléggé összetartók vagyunk, sok helyre járunk el. Tehát szeretünk nagyon kirándulni, nem bent a gép előtt ülni inkább, hanem, hogy mozduljunk ki, s legyünk együtt.

Te miképpen tartod a barátaiddal a kapcsolatot?

Hát... így facebook-on vagy így sms-be írogatunk, vagy így a hétvégén találkozunk inkább. Mikor nincs iskola akkor hétköznapi is. De így általában hétvégén összefutunk, s találkozunk.

Te több baráti társaságról is tudsz a falun belül?

Hát, igen. Vannak az idősebbek úgymond, a nálam idősebbek, a 23 felett, vagy így vannak ők már régebb óta ismerik egymást, hamarabb születtek, azok egy más csoport. S akkor a miénk a kisebb, de még van a nálunk kisebbek is, például ők még nem tartanak annyira velünk, hanem nekik is megvan a saját kis közösségük.

Milyennek látod te ezeket a baráti társaságokat?

Szerintem a mi társaságunk a legerősebb, vagy mi vagyunk úgymond a legtöbben, akik tényleg együtt vannak. Nagyobbak már, van, aki nem is lakik a faluban, vagy külföldön van, s nem tart

így itthon. S a kisebbek azok meg, olyan elvárosiasodnak, vagy hogy mondjam, kicsit szanaszét vannak, úgyhogy szerintem a miénk a legösszetartóbb közösség.

Itt Pálfalván lehet valaki egyszerre több baráti társaságnak is a tagja?

Igen, én úgy gondolom. Hát, például én is, a nagyobbakkal is szoktam lenni, és volt, hogy velük voltam el bulizni vagy szilveszterezni, és akikkel tényleg szoktam lenni, azokat mellőztem vagy nem voltam velük éppen velük bulizni, de szerintem lehet bárki több közösségnek tagja, ugyanúgy ki lehet jönni velük.

(...)

Jellemzően hol szoktatok találkozni?

Hát, az a baj, hogy most nincs egy ilyen társasági központ úgymond, tehát ahova össze tudnánk ülni még. A kultúrotthont sokszor ideadják így, például ping-pongozni. Szoktunk járni és ott is tudunk beszélgetni. Hát, ez szokott lenni vagy csak simán kint az utcán beszélgetünk, vagy valaki becsapódunk úgymond, valaki, egyik barát házához, vagy ilyesmi. Vagy még esetleg a kocsmáról. Pedig az már múlt szerintem, és ifjúsági, most már csak ilyen fiatalabbak járnak, nem is, hogy inni, hanem, hogy együtt legyenek és *játszodjanak* vagy bármi.

(...)

Milyen közös programokban vettél részt a falubeli barátaiddal?

Hát, ilyen koncertek vagy ilyen kirándulások. Vagy most, például a nyáron nagyon sokat strandoltunk, ilyenek, meg falunapkor így együtt szoktunk lenni, vagy a városnapokkor is általában összetartunk, és együtt elmegyünk.

Milyen kirándulásokat szoktatok szervezni magatoknak?

Hát, most például voltunk az Egyes-kőnél, egy jó nagy túrát tettünk fel, voltunk... Hol voltunk? (gondolkodik) Hát, így ilyen kisebb-nagyobb túrákat, fel Somlyóra a messzilátóhoz, meg ilyenek.

Milyen gyakorisággal szoktatok közös programokat szervezni?

Hát, télen azért így ritkább, a hideg miatt, de... hát például szánkózni, meg síelni, meg ilyenek még mindig azért tartjuk. De nyáron az az azért sűrű, meg a vakáció, azok, akik dolgoznak, azoknak a hétvége, és úgy időzítjük, hogy mindenkinek jó legyen, és hát így amúgy egy hónapban kétszer, ha... vagy egyszer, nagyon ritkán valami túrát csinálunk. Mostanában nem, nyáron volt ez így inkább.

Milyen céllal szoktatok szervezni ezeket a programokat?

Hát, szerintem ilyen csapatépítés, meg, hogy így kicsit mozogjunk, meg, hogy ne otthon ülünk és legyünk együtt, amíg még lehet, mert nem lehet tudni, hogy később ki merre megy, és mi a célja neki, úgyhogy...

Ezek a programok nyitottak kívülálló emberek számára is vagy csak a szűk baráti körre korlátozódnak?

Nyitottak, mivel volt például volt, most is az Egyesikőnél nem csak mi magunk voltunk, később jöttek például, jöttek a baráti társaságnak egy két ismerőse, osztálytárs, őket is ugyanúgy befogadjuk, és már úgy ismerjük is, és elég nyitottan fogadjunk, ha valaki felveti, hogy na ő jönne, az egyik barátja, vagy osztálytársa. Mondtuk, hogy semmi gond, elfér, és ugyanúgy tud jönni velünk.

(...)

Mennyi időbe telt őket is befogadni, hogy egyenértékű tagjai legyenek a társaságoknak?

Hát, volt, akit így nem tudok így jó szemmel nézni, és eléggé irritált, hogy ott van, de aztán ő le is vált így a közösségről úgymond. Aztán rájöttünk és szerintem ő is rájött, hogy nem tartozik úgymond oda, de... Hát, szerintem lassú folyamat, míg úgy mindenki hozzászokik még, főleg az újak is, hogy akkor most milyen társaságban vannak, így mindenkit megismer úgy igazán. Ugye mi régről ismerjük egymást, mindenkinek a rossz és jó tulajdonságát, de szerintem így kis idő múlva minden megy magától.

(...)

A jövőt nézve, te hogyan szeretnéd tartani a kapcsolatot a falubeli barátaiddal?

Hát, én semmiképp sem szeretném, hogy ez így megszakadjon. Hát, még én nem gondoltam bele, hogy mit is szeretnék így később, úgyhogy még... még itthon vagyok, addig kihasználom minden percét, hogy együtt legyünk. De később is remélem, hogy mit tudom én, aki elmegy külföldre, az amikor hazajön, összefutunk, találkozunk, de ugyanúgy az interneten tartjuk a kapcsolatot.

Szintén a jövőt nézve, milyen gyakorisággal és hol szeretnél találkozni a barátaiddal?

Hát... itthon, Pálfalván inkább, hogy legyen mindenki így itthon, s akkor... együtt legyünk és...

Te hogyan viszonyulsz az általatok szervezett eseményekhez vagy programokhoz?

Én nagyon szeretem a programokat, mikor részt vehetek eseményeken. Én is szívesen segítek bármi olyan dologban, úgyhogy én szerintem jó hogyha valamit szerveznek, és akkor a közösség úgy együtt lehet, az is összehozza a közösséget.

A barátaid hogyan viszonyulnak ezekhez a programokhoz, eseményekhez?

Hát, ugyanúgy, mint én. Elég pozitívan fogják fel ők is, ők is szeretik, ha valami történik a kis faluban, mert nagyon kevesen vagyunk így. Jó hogyha valami... valami új dolog van, vagy valamit szerveznek.

A jövőben szeretnétek közös programokat szervezni, esetleg eseményeket?

Hát, én szerintem, ha lenne, akinek így, akkor szerintem igen. Én szívesen szerveznék bármit, csak nem tudom, hogy úgy megéri-e, hogy elég kevesen laknak itt, és fiatalság már nem úgy áll hozzá a dolgokhoz, ahogy régen, de szerintem későbbiekben, ha változik, akkor szívesen szervezek ilyen, bármi eseményt, vagy szervezünk így.

És ezt milyen céllal tennétek?

Hát, hogy például, hogy olyan lakósok vagy olyan család is kimozduljon, például akik most költöztek ide, hogy bevonjuk őket az egész Pálfalva közösségbe, hogy ne érezzék magukat, hogy most rosszul, hogy most máshonnan jöttek s nem ide születtek bele. És hogy megismerjük egymást, például mindenki.

Ha a jövőben szerveznétek, szerveztek ilyen eseményeket vagy közös programokat, azt hol szeretnétek megszervezni?

Hát, mindenképp itt Pálfalván. Hát, ugye így a falunapokat, meg ilyeneket így a focipályán szokták szervezni vagy a kultúrotthonban. Vagy az ilyen gyerekfoglalkozásokat az iskolánál, szóval ez a három lehetőség van úgymond. A kultúrotthon, ami a legmegfelelőbb szerintem.

Így a baráti társaságodban terveztek valami közös programot a közeljövőben?

Hát... hát a legközelebbi az szerintem a szilveszter, de én pont nem leszek itthon szóval, ők biztos, hogy szerveznek, úgyhogy... Más esemény az nem tudom, hogy így lehet.

Gyakran szoktatok a szilvesztert együtt tölteni?

Hát, már nagyon régóta. Hát, mióta engedik a szülők, szóval... Hát, ilyen 7-8-ik óta már, elég régóta, mióta csak tudjuk, azóta együtt töltjük.

Hol szoktatok szilveszterezni?

Hát, általában ilyen házat bérelünk ki, vagy ház, egy házba. Vagy volt már olyan, hogy egyik barátoméknál voltunk, szülők nem voltak otthon és ott ünnepeltük meg a szilvesztert.

Szerinted mi az a hely vagy esemény, ami jelenleg hiányzik a faluból?

Hát... szerintem, hát... Már nem szerveznek annyi mindent, mint eddig, és eléggé így lefele halad az egész ilyen eseményszervezés. Az hiányzik, hogy újra olyan legyen, mint régen, hogy legyenek események, amire elmenjünk, és legyen egy olyan hely, ahol ki tudunk kapcsolódni és játszunk valamit. Például activity vagy bármi ilyesmi, azt is szoktunk így egyszer-kétszer.

Milyen helyet tudsz erre elképzelni te?

Hát, egy ilyen... hát, egy olyan házat, vagy így egy olyan termet akár, ahol elfér nem tudom, 20 ember, ahol, hát ahol például esti filmnézést is lehet, meg ilyen programok is lehetnének, tehát ilyen... ennyi legyen.

(...)